

URHEILUPUISTON KOULUN RAKENNUSHISTORIASELVITYS

Työn tilaaja
Mikkelin kaupunki
Maaherrankatu 9-11
50101 Mikkelä
Ilkka Tarkkanen, kaavoituspäällikkö

Työn tekijät
Ramboll
Niemenkatu 73
15140 Lahti
P +358 20 755 611
F +358 20 755 7801
www.ramboll.fi

Niina Ahlfors, arkkitehti
Eveliina Könttä,
Tiina Heikkilä, insinööri (AMK)

Kannen kuva
Ramboll

Nykytilavalokuvat
Ramboll

Suoritusajankohta
Työ on suoritettu ajalla syyskuu – joulukuu 2018

Päiväys
21.12.2018

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Johdanto	1
1.1	Rakennuksen ja sen lähiympäristön yleiskuvaus	1
1.2	Kaavatilanne	1
1.3	Selvityksen tarkoitus	1
1.4	Menetelmät	2
2.	Historiallinen tausta	3
2.1	Kaupunkisuunnittelun ja kaavoituksen historia, paikan historialliset kerrokset	3
2.2	Toiminnallinen historia, koulut 1950- ja 1960-luvun Mikkelissä	8
2.3	Arkkitehtuurihistoria, tyylihistoria ja suhde ajan suunnitteluperiaatteisiin	9
3.	Rakennushistoria	12
3.1	Suunnittelu- ja rakentamisvaiheet	12
3.2	Alkuperäinen koulurakennus	12
3.3	Keskeiset muutosvaiheet	19
4.	Nykytilan kuvaus	23
4.1	Ulkotilainventointi	23
4.2	Sisätilainventointi	27
5.	Kaupunkikuvallinen analyysi	40
5.1	Suhde lähiympäristöön	40
5.2	Rakennuksen rooli kaupunkikuvan rakentajana	40
5.3	Suhde muihin saman aikakauden ja toiminnan rakennuksiin Mikkelin kantakaupungin alueella	40
6.	Johtopäätökset	41
6.1	Kohteen harvinaisuus, tyypillisuus ja edustavuus	41
6.2	Kohteen alkuperäisyys ja historiallinen todistusvoimaisuus	41
6.3	Kohteen historiallinen kerroksisuus	41
6.4	Arvio kohteen arvoista	41
6.5	Suosituksat kaavoitukselle	42
7.	Lähteet	43

1. JOHDANTO

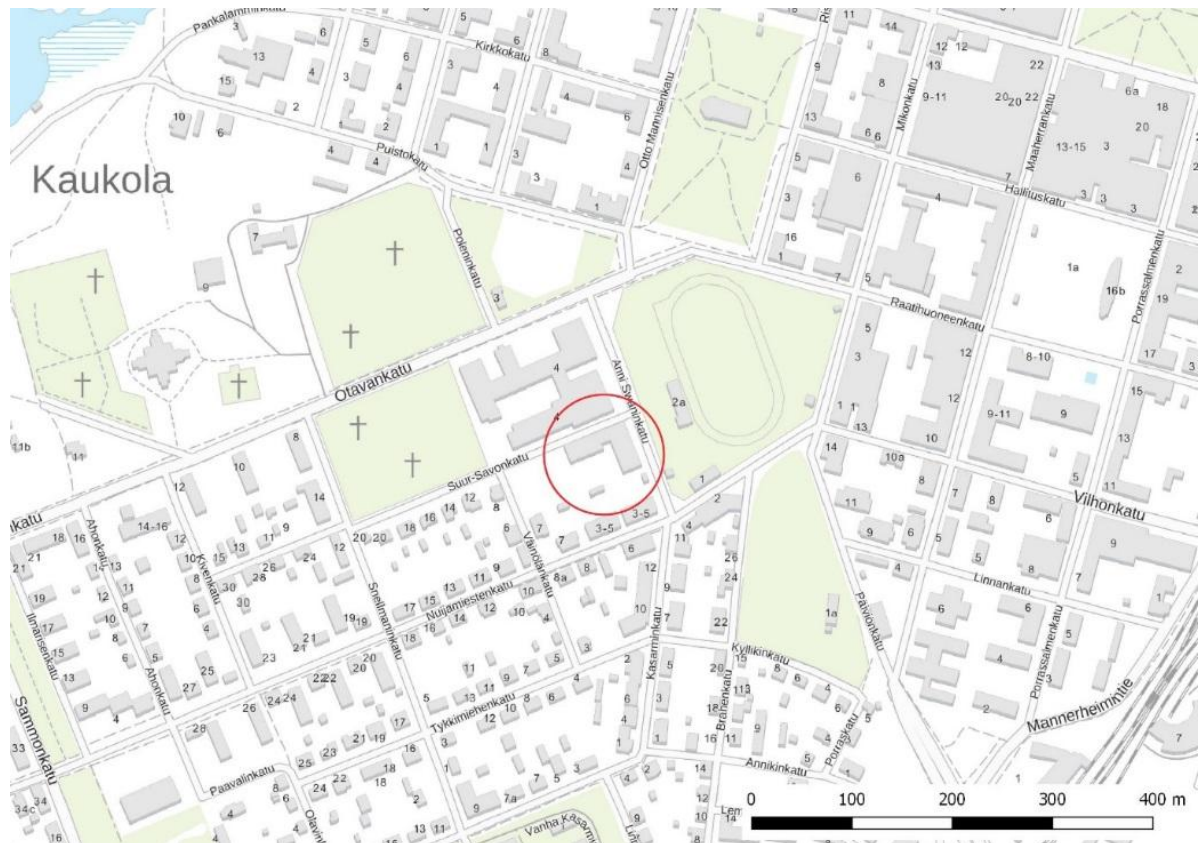
1.1 Rakennuksen ja sen lähiympäristön yleiskuvaus

Urheilupuiston koulu, alkuperäiseltä nimeltään Mikkelin tyttölyseo, sijaitsee Mikkelin keskustan tuntumassa osoitteessa Anni Swaninkatu 6 ja kiinteistöllä 491-5-10-366. Koulutonttia idässä rajaa Anni Swaninkatu, etelässä pienkerrostalotontit, lännessä Väinölänkatu ja pohjoisessa Suur-Savonkatu. Koulun länsipuolella on Nuijamiehen sotien jälkeen rakentunut pientaloalue, jolla on kulttuurimaisemallisia ja maisemallisia arvoja. Koulun itäpuolella on Urheilupuisto ja pohjoispuolella Etelä-Savon ammattiopisto.

Urheilupuiston koulu koostuu viisikerroksisesta luokkahuonesiivestä ja tätä matalammasta juhlasaliiviestä, jotka on sijoitettu kohtisuoraan toisiinsa nähden. Rakennus on valmistunut vuonna 1951 Rakennushallituksen piirustusten mukaan. Arkkitehtinä toimi Einari Wennervirta.

Rakennus on ollut koulukäytössä valmistumisestaan saakka. Inventointihetkellä rakennus oli tyhjiällään ja sähköittä. Koulussa on tehty peruskorjauksia 1970-, 1980- ja 1990-luvuilla.

Urheilupuiston koulussa opetetaan perusopetuksen luokkia 7. - 9. Oppilasmäärä on noin 410. Koulussa on yleisopetuksen ryhmien lisäksi sekä luokkamutoisen opetuksen pienryhmiä että painotetun musiikin opetusta kaikilla luokkatasoilla. Palvelutehtäviin kuuluu myös maahanmuuttajien opetus.

Rakennuksen sijainti opaskartalla.

1.2 Kaavatilanne

Koulun alueella on voimassa asemakaava nro 869, joka on hyväksytty vuonna 2011. Kaavassa koulun tontti on osoitettu opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueena (YO). Koulu sijaitsee maisemallisesti arvokkaalla alueella, jolla ympäristön peruspiirteet tulee säilyttää muodostamatta aluetta varsinaiseksi suojelualueeksi.

1.3 Selvityksen tarkoitus

Urheilupuiston koulussa on todettu sisäilmaongelmia ja inventointihetkellä rakennus oli tyhjiällään ja sähköittä.

Tämän selvityksen tavoitteena on koota päävaiheet rakennuksen historiasta, muutosvaiheista ja nykytilasta sekä kuvata rakennuksen ominaispiirteitä ja arvoja. Selvitys pyrkii arvioimaan koulua osana kaupungin historiaa ja maisemaa sekä suhteuttamaan sitä 1950- ja 1960-lukujen vaiheen kouluarkkitehtuurin kehitykseen. Selvitys ei sisällä rakennusten kuntoarvioita tai muita teknisiä selvityksiä.

1.4 Menetelmät

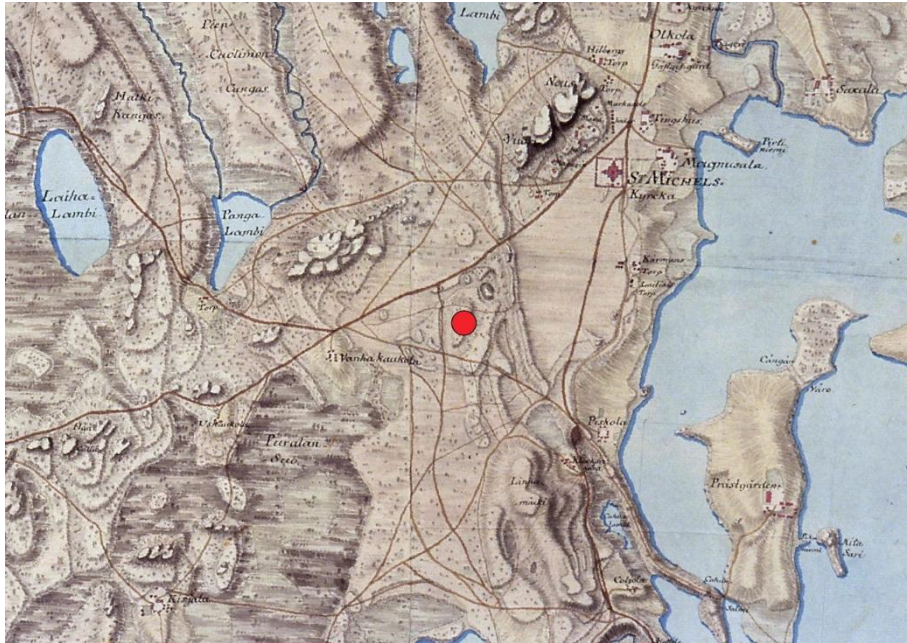
Mikkelin kaupungin rakennusvalvonnan arkistosta löytyi koulun alkuperäiset piirustukset sekä useita muutospiirustuksia. Alkuperäisten piirustusten ja työselitykset sekä muutospiirustusten pohjalta on kuvattu rakennuksen historiaa ja siinä tapahtuneita muutoksia. Keskeisiä kirjallisia lähteitä koulurakennuksen ja alueen historiasta ja rakentumisen vaiheista ovat olleet *Mikkelin kaupungin historia II* sekä *Mitä minä tänään koulussa opin: Urheilupuiston koulu 125 vuotta*. Kattava lähde-luettelo on tämän selvityksen kappaleessa 7.

Maastokatselmus suoritettiin sisä- ja ulkotilojen osalta 22.10.2018. Maastokatselmuksen aikana rakennus ja sen ympäristö dokumentoitiin valokuvaamalla ja tekemällä kirjallisia muistiinpanoja. Rakennuksen osalta tutkittiin keskeiset sisätilat. Inventointihetkellä rakennus oli tyhjillään eikä siellä ollut sähköjä. Valokuvat, joissa ei ole lähdeviitettä, ovat selvityksen tekijän.

Selvityksen on tilannut Mikkelin kaupunki. Kaupungin yhteyshenkilönä tässä työssä on ollut kaa-voituspäällikkö Ilkka Tarkkanen. Selvityksen on laatinut Ramboll. Lähtöaineiston kokoamisesta, maastokatselmuksesta ja raportin kokoamisesta on vastannut insinööri (AMK) Tiina Heikkilä. Selvityksen sisällöstä ja johtopäätöksistä ovat vastanneet arkkitehdit Niina Ahlfors ja Eveliina Könttä.

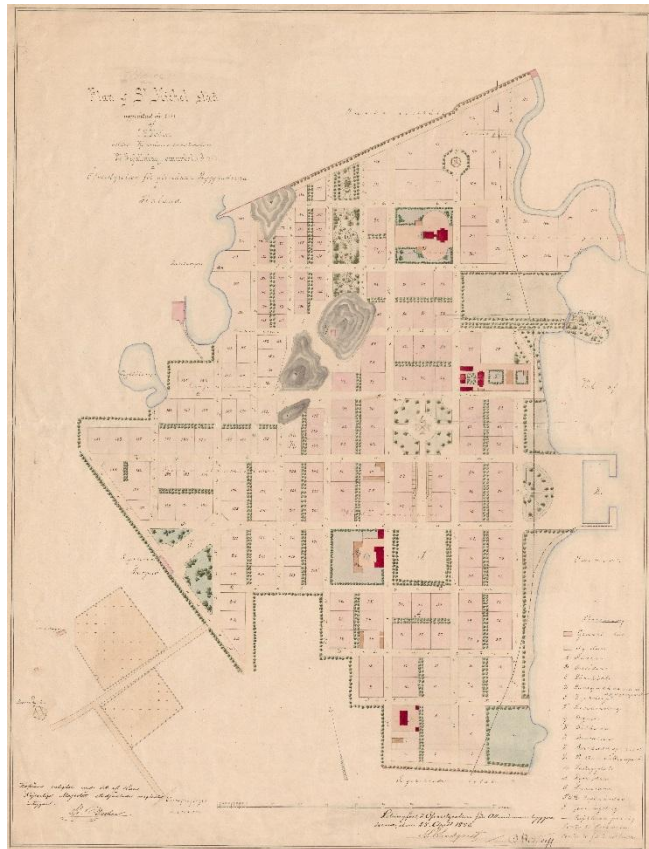
2. HISTORIAALLINEN TAUSTA

- 2.1 Kaupunkisuunnittelun ja kaavoituksen historia, paikan historialliset kerrokset
Mikkelin kirkonkylä sijoittui 1700-luvulle tultaessa nykyisen kivisakastin ympäristöön. 1700-luvun lopun rekognosointikartta osoittaa, että Urheilupuiston koulun ympäristössä on kulkenut useita kulkureittejä jo hyvin varhaisessa vaiheessa. Lähialueelle ei ole karttaan osoitettu asutusta.

Ote 1700-luvun lopun rekognosointikartasta, jossa Urheilupuiston koulun sijainti on osoitettu punaisella pallolla.

Mikkelin kaupungin laajeneviin tarpeisiin ryhdyttiin laatimaan ensimmäisiä asemakaavoja 1800-luvulla. Ensimmäinen asemakaava valmistui vuonna 1831. C. E. Müllerin laatimassa asemakaavassa näkyvät jo Urheilupuiston koulun itäpuoleisia asuinkortteleita sekä koulun länsipuolella sijainnut silloisen Mikkelin pitäjän kirkko ja hautausmaat Suur-Savontien molemmin puolin.

C. E. Müllerin vuoden 1831 asemakaava.

Urheilupuiston koulun alueetta käsittävä ensimmäinen asemakaava vahvistui vuonna 1917. E. A. Piponiuksen kaavassa tiukka ruutukaava vaihtui kohti orgaanisempaa kaupunkirakennetta. Kaupunginosat saivat toreja ja aukioita sekä puistoja. Julkiset rakennukset jäivät ruutukaavakeskustaan. Kerroskorkeuksia ei osoitettu, mutta yksikerroksiset puurakennukset säilyivät vallalla vielä 1900-luvun ensimmäisinä vuosikymmeninä. Urheilupuiston koulun tontti on kaavassa osoitettu asuinkäyttöön. Silloisen Dunckerinkadun toisella puolella 1800-luvulla kaatopaikkana toimineelle Hänninhaudalle valmistui ensimmäinen käyttökelpoinen urheilukenttä vuonna 1914. Urheilukenttä on osoitettu myös Piponiuksen kaavassa. Urheilukentän ympärille on osoitettu asuintontteja. Dunckerinkadun ja Suur-Savonkadun kulmauksessa on kaavassa julkisten rakennusten tontti, jolla sijaitsti vuonna 1904 perustettu venäläinen kansakoulu.

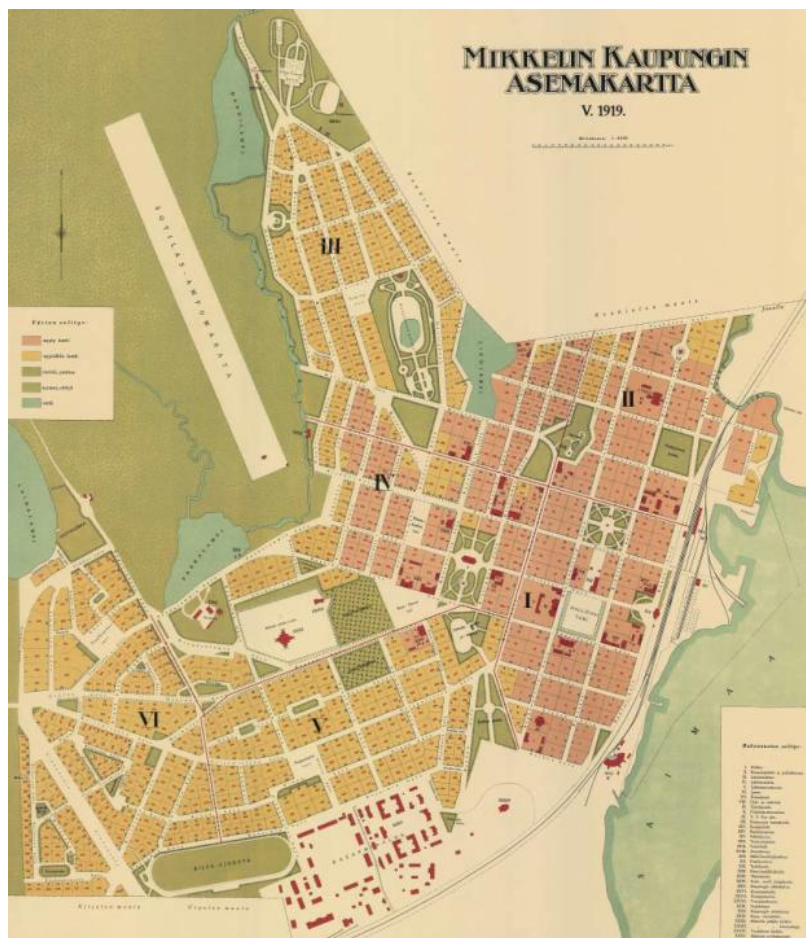

Entinen venäläinen kansakoulu kuvattuna koillisesta. Rakennus purettiin 1960-luvulla. Kuvattu 9.5.1955. (Mikkelin kaupungin museot. Kuvaaja: Väisänen)

1920-luvun kuluessa käynnistyi Nuijamiehen alueen rakentuminen sen itäosasta. Dunckerinkadun ja Nuijamiestenkadulla tontit menivät nopeasti kaupaksi. Alueelle valmistui useita puutaloja paikallisten arkkitehtien ja rakennusmestarien suunnittelemina. Koulutontin eteläpuolella Nuijamiestenkatu 3:n asuinrakennus valmistui vuonna 1926 ja kaupunginvirkailijoiden asuinrakennus Urheilupuiston eteläpuolella Nuijamiestenkatu 1 vuonna 1926.

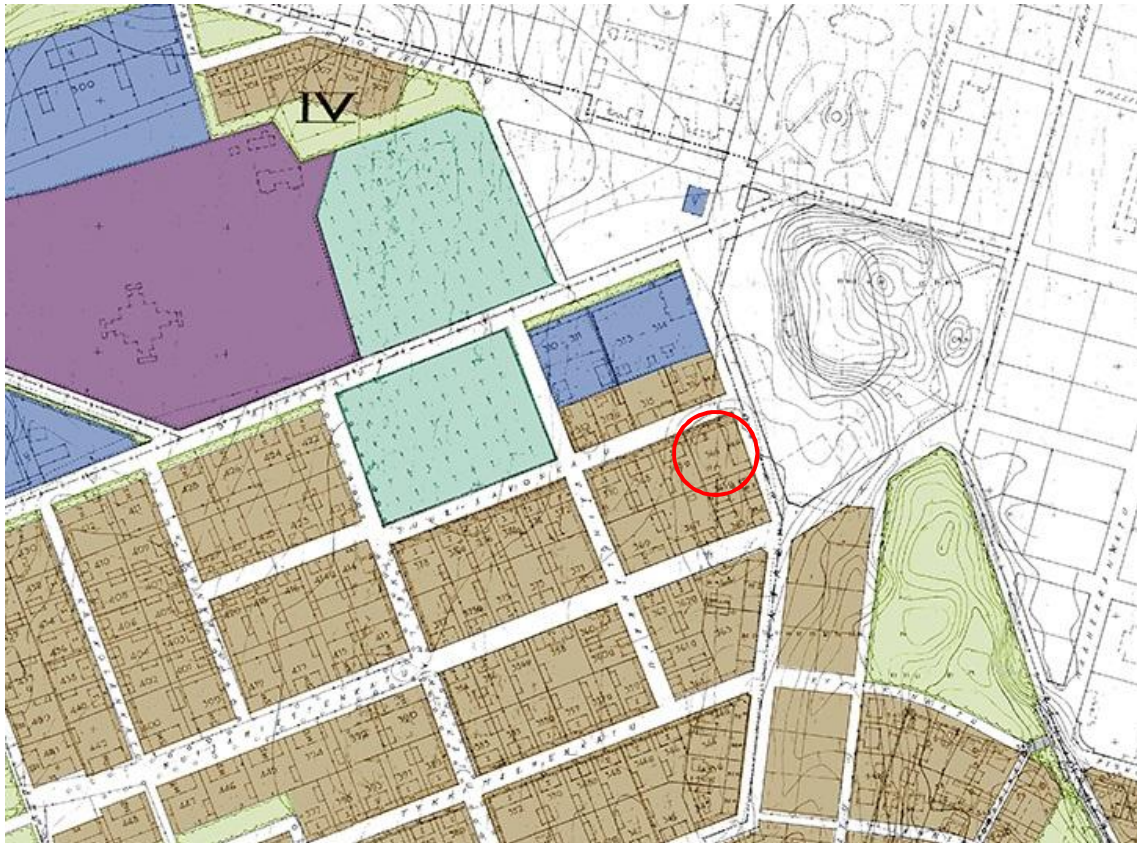

Vasemmallä on asuinrakennus Nuijamiestenkatu 3 (purettu) vuodelta 1926 ja oikealla kaupunginvirkailijoiden asuinrakennus Nuijamiestenkatu 1.

E. A. Piponiuksen vuoden 1917 asemakaava. Punaisella on osoitettu myydyt tontit ja keltaisella myymättömät.

Vuonna 1938 vahvistettiin Otto I. Meurmanin IV-VI, XI-XII kaupunginosien asemakaava. Kaukolan, Nuijamiehen ja Kirjalan osalta aluetta oli kaavoitettu jo vuonna 1917, mutta nämä eivät olleet toteutuneet kuin osittain Nuijamiehen itäosasta. Kaavassa urheilupuiston koulun tontille on osoitettu kolme rakennusala. Kaksikerroksinen rakennusala on osoitettu Dunckerinkadun (kaavassa Kansakatu) suuntaisesti. Suur-Savonkadun suuntaisesti on osoitettu istutettavan alueen osa. Asemakaavan mukaisesti I-II-kerroksiset rakennukset tuli rakentaa kiinni katulinjaan. Nuijamiehen kaupunginosa rakentui pääosin 1940-50-lukujen aikana pääosin Meurmanin asemakaavan mukaisesti. Asuntokortteleissa talot ovat kiinni katulinjassa ja niissä on yleisesti useampia asuntoja. Kaavan sallima kaksikerroksinen talotyyppi on harjakattoinen ja rapattu.

Ote Meurmanin asemakaavasta 1938. Kartalla on korostettu värein eri maankäyttömuotoja; asuinrakentaminen ruskealla, metsä- ja puistoalueet vihreällä, julkiset rakennukset sinisellä, kirkkoalueen lilalla ja hautuumaat turkoosilla. Urheilupuiston koulun tontti sijoittuu asemakaavassa punaisen ympyrän osoittamaan kohtaan. (Mikkelin kaupunki)

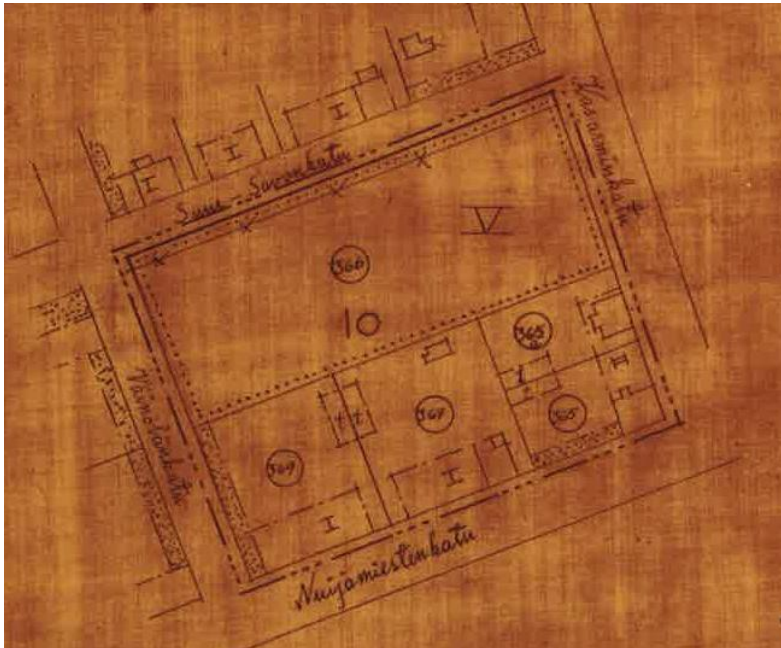

Alueen ilmakeku kesäkuulta 1941.

Nuijamiestenkadun asutusta rakennetaan. Taustalla kohoaa Mikkelin tyttölyseo. Kuva arviolta 1940- ja 1950-lukujen vaihteesta. (Mikkelin kaupungin museot)

8.7.1950 vahvistettiin kouluntontin kaavamuutos, jonka laati kaupunginarkkitehti Eero Jokilehto. Kaavamuutoksella Suur-Savonkadun varren neljä asuinkäyttöön osoitettua ja rakentamatonta asuintonttia muutettiin yhdeksi yleisten rakennusten tontiksi. Dunckerinkatu muutettiin Anni Swaninkaduksi kaavamuutoksella, joka vahvistettiin vuonna 1955.

Jokilehdon asemakaavan muutos vuodelta 1950. (Mikkelin kaupunki)

15.10.1976 vahvistettiin koko korttelia käsittävä kaavamuutos, jolla koko kortteli osoitettiin opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi. Kaavamuutoksen laati kaupunginarkkitehti Pauli Lehti. Rakennusoikeutta osoitettiin 6 500 k-m² ja suurimmaksi sallituksi kerrokorkeudeksi viisi. Selostuksessa todetaan, että ennen kuin koko korttelialue on käytettävissä koulualueeksi, on kaupungin saatava ostetuiksi tontit n:o 365 ja 367. Suunnitelma jäi kuitenkin sellaisenaan toteutumatta. Kaupunki sai ostettua pohjoisemman tontin 365, joka kaavamuutoksella muutettiin osaksi koulutonttia.

Koulun pohjoispuolelle rakennettiin nykyisen Etelä-Savon ammattioppilaitokset. Rakennusryhmä toteutettiin kahdessa osassa vuosina 1956 ja 1967. Rakennusten tieltä purettiin entinen venäläisten kansakoulurakennus.

Kuva on otettu 30.10.1956. Suur-Savon ammattioppilaitoksen suunnitteli arkkitehtitoimisto Eino Tuompo ja Simo Lumme. Ammattiopisto toteutettiin kahdessa osassa vuosina 1956 ja 1967. (Valokuva: Mikkelin kaupungin museot)

2.2 Toiminnallinen historia, koulut 1950- ja 1960-luvun Mikkeliissä

1900-luvun alussa Mikkeli oli merkittävä koulukaupunki, joka veti oppilaita laajalta alueelta Etelä-Savosta. Mikkelin ensimmäinen kansakoulu perustettiin kaupunkiin 1872. Koulu toimi nykyisellä Maaherrankadulla vanhassa puutalossa, kunnes kansakoululle rakennettiin omat kaksi rakennusta 1889 Savilahdenkadulle. Yksikerroksinen hirsitalo kävi pian ahtaaksi ja sen viereen valmistui 1902 kaksikerroksinen, kivinen koulutalo (nykyinen Päämajakoulu). Linnanmäellä Mikkelin pitäjän puolella kansakoulu oli aloittanut toimintansa vuonna 1870. Tuota ennen seudulla oli toiminut jo yksityinen kansakoulu Hirvensalmen Apajalahdella vuodesta 1863, Mikkeliissä yksityinen ruotsinkielinen Antellin neitien tyttökoulu vuodesta 1854 ja ala-alkeiskoulu vuodesta 1847.

Varsinainen koulukaupunki Mikkelistä alkoi kehittyä 1872 perustetun Lyseon myötä. Suomenkielinen tyttökoulu perustettiin 1879 ja Yhteiskoulu 1905. Koulujen määrä kasvoi myös esikaupunkikilistosten myötä 1931, jolloin kaupunki sai maalaiskunnalta vuonna 1870 Linnanmäen koulun, vuonna 1900 perustetun Lähemäen koulun ja vuonna 1910 perustetun Rouhialan koulun.

Talvi- ja jatkosodan aikana kaikki Mikkelin kansakoulurakennukset (Keskuskoulu, Lähemäen koulu, Rouhialan alakansakoulu) oli otettu puolustusvoimien käyttöön. Lyseon koulurakennus toimi sotasairalana ja tuhoutui pommituksissa vuonna 1940. Uusi Lyseon rakennus valmistui koulukäyttöön 1942 lopulla. Myös tyttökoulun rakennus tuhoutui sodan aikana ja uusi koulurakennus valmistui syksyllä 1951. Syyslukukausi 1945 oli ensimmäinen rauhanaikana alkanut lukukausi Mikkeliissä kevään 1939 jälkeen.

Sotavuosien aikana oli kansakoululaisten määrä Mikkelin kaupungissa nopeasti lisääntynyt ja kasvu jatkui vielä melko pitkään sotien jälkeenkin. Erityisen nopeasti oppilasmäärä lisääntyi 1950-luvun alkupuoliskolla, jolloin tilanahtauskin kouluissa oli pahimmillaan. Kaupunginvaltuusto päätettyä uuden koulurakennuksen sijoittamisesta ostettiin vuonna 1949 uutta koulua varten tontti Urpolalammen koillisreunalta. Rakennustöitä ei kuitenkaan päästy aloittamaan vielä puoleen vuosikymmeneen. Näinä vuosikymmeninä huoneistotilanne vaikeutui entisestään. Vuorolukua käyttämälläkään ei saatu tiloja riittämään.

Pitkään suunnitteilla ollutta Urpolan koulu päästiin rakentamaan vasta vuonna 1954 ja rakennus valmistui vuonna 1955. Tilapuute jatkui edelleen kuten myös vuoroluku. Samantapaisin ongelmia oli toki muillakin kaupungeilla, mutta kouluhallituksen lukuvuonna 1961-1962 toimeenpaneman

tutkimuksen mukaan tilanne oli kuitenkin pahin Mikkelissä. Oppilasluokkia oli mainittuna vuonna 71 ja luokkahuoneita 40. Kouluhallituksen velvoitettua Mikkelin kaupungin antamaan selvityksen siitä, miten kansakoulun huoneistokysymys aiottiin ratkaista, kaupunginhallitus asetti tammikuussa 1962 toimikunnan rakennustoiminnan aikataulua suunnittelemaan. Kaupunginvaltuusto hyväksyi toimikunnan laatiman suunnitelman toukokuussa samana vuonna, ja sen mukaan ensiksi rakennettavan Lähemäen kansakoulun olla valmis ottamaan vastaan oppilaat 1.9.1964. Kansalaiskoulun ja kansalaisopiston yhteisen koulutalon piti olla valmis tasan kaksi vuotta myöhemmin. Keskuskoulun laajennustyön oli valmistuttava 1.9.1968, Rouhialan koulun laajennustyön 1.9.1970 ja kaupungin läntisten osien uuden koulurakennuksen 1.9.1972 mennessä. Suunnitelma ei sellaisenaan kuitenkaan toiminut.

Mikkelin Keskikoulu aloitti toimintansa vuonna 1956. Omaa koulurakennusta ei ollut ja koulu aloitti toimintansa Mikkelin kauppaoppilaitoksen tiloissa. Uusi Keskikoulun rakennus valmistui väliaikaiseen käyttöön alkuvuodesta 1960 ja vihkiäisjuhlaa vietettiin syksyllä 1960. Lähemäen koulua päästiin rakentamaan vasta kevättalvella 1965 ja rakennus valmistui kevätlukukauden alussa 1965. Samana vuonna valmistui myös Mikkelin yhteiskoulun lisärakennus. Syyslukukauden 1966 alkuun valmistuvaksi aiotun kansalaiskoulun ja kansalaisopiston yhteisen toimitalon rakentaminen lykääntyi ja sen seurauksena tammikuussa 1967 johtokunta ryhtyi toimiin uuden koulun aikaansaamiseksi. Lokakuussa päätettiin koulun rakentamisesta Siekkilään ja Siekkilän koulu valmistui syyslukukauden 1972 alkuun mennessä. Se oli suurin kansakoulutalo Mikkelissä ja siihen oli varattu tilat myös kansalaiskoululle ja erityiskoululle. Siekkilän koulun valmistuttua voitiin vuoroluku vihdoin lopettaa Mikkelin kansakoululaitoksessa.

Laki koulujärjestelmän perusteista astui voimaan elokuussa 1970. Peruskoulujärjestelmään tuli kunnissa siirtyä vaiheittain vuosina 1972-1977. Peruskoulun myötä Suomen koulujärjestelmässä siirryttiin yhtenäiskouluun. Varsinainen kansakoulu, kansalaiskoulu ja keskikoulu yhdistettiin yhdeksänvuotiseksi yleistä peruskasvatusta antavaksi yhtenäiseksi peruskouluksi. Peruskoulu toi mukanaan myös maksuttoman kouluruokailun.

2.3 Arkkitehtuurihistoria, tyylihistoria ja suhde ajan suunnitteluperiaatteisiin

2.3.1 Rakennushallitus

Urheilupuiston koulu valmistui Rakennushallituksen arkkitehti Einari Wennervirran suunnitelmien mukaan vuonna 1951.

Rakennushallitus oli keskusvirasto, jonka tehtäviin kuului huolehtia julkisten rakennusten suunnittelusta sekä valvoa yleisesti julkisen rakennuskannan kuntoa ja ylläpitoa. Rakennushallitus toimi vuosina 1936–1995. Rakennushallituksen edeltäjiä olivat intendentinkonttori (1811–1865) ja yleisten rakennusten ylihallitus (1865–1936).

Einari Wennervirta (1913-1963) valmistui ylioppilaaksi 1933 ja arkkitehdiksi 1939 Suomen teknillisestä korkeakoulusta. Wennervirta toimi Savonlinnan kaupunginarkkitehtinä 1944-1946. Rakennushallituksen arkkitehtinä hän toimi vuoteen 1954 asti. Einari Wennervirta suunnitteli 1950-luvulla muitakin koulurakennuksia, muun muassa Jyväskylän ja Forssan Lyseoiden laajennusosat.

Rakennushallituksen suunnittelemissa koulurakennuksissa 1940-50-lukujen vaihteesta:

- Heinolan keskikoulu 1947
- Rovaniemen yhteislyseo 1948
- Salon yhteislyseo 1950
- Lappeenrannan tyttölyseo 1951
- Kannaksen yhteislyseo 1952
- Rovaniemen yhteislyseo 1952
- Siilinjärven keskikoulu 1952
- Kemin tyttölyseo 1953
- Porvoon yhteislyseo 1953
- Kokkolan yhteislyseo 1954
- Kuopion keskikoulu 1954

Vasemmalla Heinolan keskikoulu eli nykyinen Lyseonmäen koulu (Lyseonmäen koulu) ja oikealla Kokkolan yhteislyseo eli nykyinen Länsipuiston koulu (Länsipuiston koulu).

2.3.2 Kouluarkkitehtuuri 1950- ja 1960-luvuilla

Kuten koko maassa, myös Mikkeliässä 1950-luku oli koulujen rakentamisen vuosikymmen. Sotien aikana koulurakentamisessa oltiin eletty hiljaiseloa ja sotien jälkeen voimavarat piti suunnata jälleerakentamiseen. Koulurakentaminen käynnistyiikin mittavampana vasta 1950-luvun puolella. Tällöin myös suuret ikäluokat tulivat kouluikänsä.

1950-luvun koulurakennuksen tyypillinen jäsentely perustui luokkahuoneiden rivistölle. Luokkasiipi oli keski- tai sivukäytävällinen, ja siitä erillään oli voimistelusalisiipi. Siivet sijoitettiin joko peräkkäin, porrastetusti tai toisiinsa nähden kohtisuoraan riippuen maaston muodoista tai arkkitehtonisista tavoitteista. Siivet olivat yleensä erikorkuiset, koska tilojen kerroskorkeudet ja -luvut poikkesivat toisistaan. Rakennuksen muodolla voitiin rajata ja suojata valoisaan ilmansuuntaan avautuvaa koulupihaa. 1950-luvun alkupuolella koulurakennusten pääasiallinen runkomateriaali oli tiili ja paikalla rakentaminen oli vallitseva toteutustapa. 1950-luvun loppupuolella tiili vaihtui teräsbetoniin ja erilaisia ulko- ja väliseinäelementtejä otettiin käyttöön. Maaseudun pienet kyläkoulut olivat edelleen puurakenteisia.

Ensimmäiseen tai pohjakerrokseen sijoittuivat yleensä yhteiset tilat kuten ruokasali, käsityön tilat ja kerhohuone. Ylemmissä kerroksissa oli luokkahuoneet. Opettajanhuone pyrittiin sijoittamaan keskeiselle paikalle. Keskikäytäväkouluja, joissa luokkahuoneet sijaitsevat peräkkäin käytävän molemmilla puolilla, rakennettiin erityisesti ajanjakson alkupuolella. Kapeampirunkoinen sivukäytäväkoulu, jossa luokat ovat käytävän toisella sivulla, oli tavoitellumpi, koska siinä luokkahuoneet voitiin suunnata paremmin valon ja ilmansuuntien mukaan. Tyypillinen osa koulukokonaisuutta olivat opettajien ja talonmiehen asunnot. Asunnot sijoitettiin joko omaksi siivekseen koulurakennuksen jatkeeksi tai erilliseen asuinrakennukseen koulutontille.

1950-luvun koulussa portaikoissa, auloissa ja käytävillä yleisin lattiamateriaali oli mosaiikkibetoni, jota saatettiin kuvioda. Luokkahuoneissa käytettiin linoleum-mattoja. Muovipohjaiset lattialaatat tulivat käyttöön vuosikymmenen lopulla. Tilojen akustiikkaan kiinnitettiin huomiota ja rei'itetyt kipsilevyt sekä muut äänenvaimennuslevyt yleistyivät. Sisäseinien värit olivat materiaalien omia värejä yhdistettyinä vaaleisiin maalipintoihin. Vaikka tehosteväripintoja käytettiin harvoin, saatettiin kuitenkin esimerkiksi kaiteiden pinnat maalata voimakkaimmilla väreillä.

Kangasalan keskikoulu edustaa tyypillistä 1950-luvun koulurakentamista. (Museoviraston kuvakokoelma. Kuvaaja: Pekka Kyytinen)

1960-luvulla koulujen rakentaminen oli edelleen vilkasta, vaikkei lainkaan samassa mittakaavassa kuin edellisellä vuosikymmenellä. Koulujen suunnittelussa jatkettiin ja kehitettiin 1950-luvun kouluratkaisuja. 1950-luvulla syntyivät myös uudet koulutyypit hallikoulut ja solukoulut. Hallikoulussa oli toiminnat kokoava suuri keskusaula, jonka ympärille pienemmät tilat sijoituivat. Solukoulussa tilat jaettiin itsenäisiin luokahuoneisiin. Näiden lisäksi kehitettiin myös erilaisia atrium-, kampa- ja paviljonkityyppejä.

1960-luvun tyypillinen koulurakennus oli matala, nauhaikkunallinen ja suorakulmainen. Matalissa koulurakennuksissa vesikattomuodot monipuolistuivat ja korkea harjakatto korvattiin esimerkiksi epäsymmetrisillä tai vastakkaisilla pulpettikatoilla. Julkisivumateriaalina, rungoissa ja väliseinissä betoni valtasi alaa ja vastaavasti puun osuus vähentyi. Betonin ohella punatiili ja kalkkihiekkatiili olivat yleisiä julkisivu- ja väliseinämateriaaleja sekä rapattuina että puhtaaksimuurattuina. Lisäksi julkisivuissa käytettiin myös Minerit-levyjä eli kuitusementtilevyjä.

Sisätiloissa käytäviä levennettiin ja niistä avattiin portaikkojen ja lasiseinien välityksellä näkymiä ulos ja muihin tiloihin. Luokahuoneisiin saatiin valoa kahdelta sivulta, kun käytävän puoleisille seinille tehtiin yläikkunat. 1960-luvulla yleistyivät kouluterveydenhuollon, lääkärin ja joissain tapauksissa hammaslääkärin tilat osaksi koulujen tilankäyttöä. Pienitehoiset koneelliset ilmanvaihtojärjestelmät alkoivat korvata uusissa koulurakennuksissa painovoimaista ilmanvaihtoa.

1960-luvun kehitys koulusuunnittelussa alkoi vuosikymmenen alussa uusien koulutyyppeiden kehityksessä. Vuosikymmenen lopulla monipuolistuminen tapahtui myös sisätilojen suunnittelun osalta. Käytännössä sen vaikutukset tulivat täysimääräisinä esiin seuraavan vuosikymmenen koulusuunnittelussa.

Roihuvuoren kansakoulu pian valmistuttuaan. (Arkkitehtuurimuseo. Kuvaaja: Simoa Rista)

3. RAKENNUSHISTORIA

3.1 Suunnittelu- ja rakentamisvaiheet

Nykyisellä Urheilupuiston koululla on takanaan pitkä historia, jonka aikana koulun nimi on ehtinyt vaihtua moneen kertaan. Koulu aloitti Mikkelin yksityisenä suomalaisena tyttökouluna vuonna 1879 ja se toimi aluksi Kauppatorin äärellä. Vuonna 1926 koulu siirtyi valtion omistukseen, ja nimi vaihdettiin Mikkelin tyttökouluksi. Vuonna 1949 koulu muuttui 9-luokkaiseksi Mikkelin tyttölyseoksi. Talvisodan aikana ilmapommituksessa tuhoutuneen koulutalon tilalle oli alustavasti ryhdytty suunnittelemaan uutta jo jatkosodan aikana, ja koulutontti oli vaihdettu Urheilupuiston toisella puolella olevaan isompaan tonttimaahan.

8.7.1950 vahvistettiin koulutontin kaavamuutos, jonka laati kaupunginarkkitehti Eero Jokilehto. Kaavamuutoksella Suur-Savonkadun varren neljä asuinkäyttöön osoitettua ja rakentamatonta asuintonttia muutettiin yhdeksi yleisten rakennusten tontiksi.

Uuden koulutalon rakennustyöt päästiin kuitenkin aloittamaan vasta 16.3.1950. Pääurakoitsijana oli kuopiolainen Rakennusliike Viljo Vienola Oy. Rakennushallituksen arkkitehti Einari Wennervirran piirustusten mukaan rakennuttama uusi ja ajanmukainen koulurakennus valmistui syksyllä 1951 vielä hieman keskeneräisenä. Vihkiäiset pidettiin 10.1.1952.

Mikkelin tyttölyseo kuvattu lännestä talvella rakennusaikana. (Mikkelin kaupungin museot. Kuvaaja: Väisänen)

3.2 Alkuperäinen koulurakennus

3.2.1 Ulkotilat

Pihapiiri

Mikkelin tyttölyseon koulun tontti oli suorakaiteen muotoinen ja se rajautui pohjoispuolelta Suur-Savonkatuun, itäpuolelta Dunckerinkatuun (nykyinen Anni Swaninkatu ja asemapiirroksessa Kasarmikatu) ja länsipuolelta Väinöläntatuun. Koulurakennus sijoitettiin tontin koilliskulmaan muodostamaan kehys etelään avautuvalle sisäpihalle. Työselityksen mukaan koulualue ympäröitiin betonipylväin varustetulla puuaidalla, jossa oli 3 kulkuporttia.

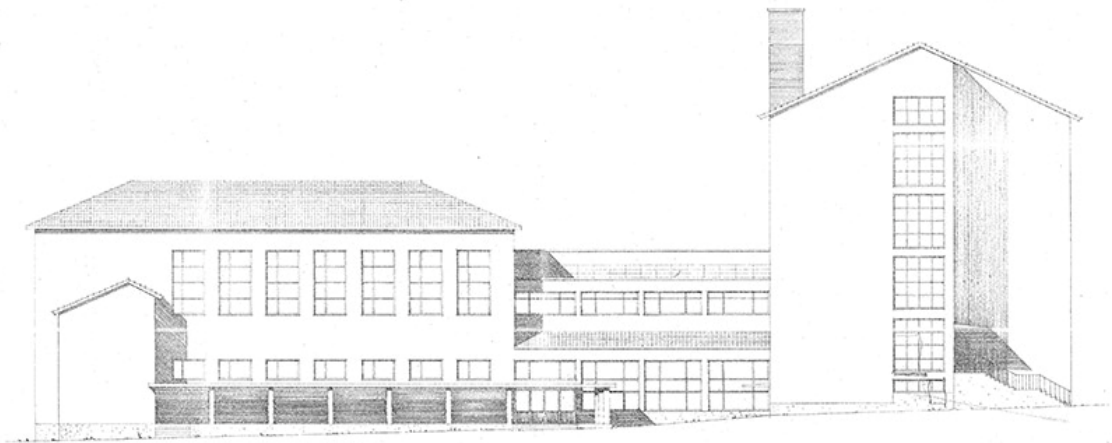
Valmistuessaan koulurakennus sijaitsi näkyvällä paikalla pääosin vielä rakentumattoman Nuijamiesten pientaloalueen ja kaupungin keskustan ruutukaava-alueen rajamaastossa. Koulutontin eteläpuolella Nuijamiestenkadun varrella oli katurajaan kiinni rakennettuja vaaleita puolitoistakerroksisia puutaloja. Puutalojen hyötynuutarhat sijoittuivat korttelin sisäpihalle, koulun pihan yhteyteen. Suur-Savonkadun toisella puolella sijaitsi entinen venäläinen kansakoulu.

Ulkohahmo ja julkisivut

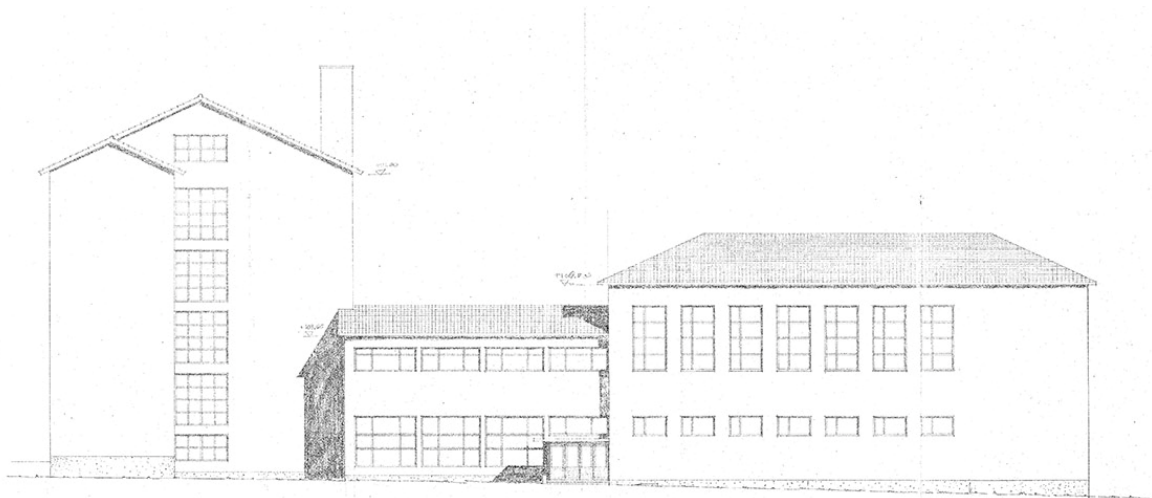
Perustukset vietiin kaikkialla kallioon saakka. Perusmuurit ja pilarit tehtiin säästö- ja rautabetonista.

Uusi koulurakennus oli kerrosalaltaan 5 100 m². Koulurakennus koostui 1950-luvun kansakoululle tyypilliseen tapaan viisikerroksisesta luokkahuonesiivestä ja matalammasta liikunta- ja juhlasali-siivestä, jotka olivat sijoitettu kohtisuoraan toisiinsa nähden. Näiden välissä oli matala kaksikerroksinen nivelosa, josta oli sisäänkäynnit sekä sisäpihan että kadun puolelta. Alkuperäisistä piirustuksista poiketen juhlasalisiipeä ei rakennettu aumakattoista vaan harjakattoinen.

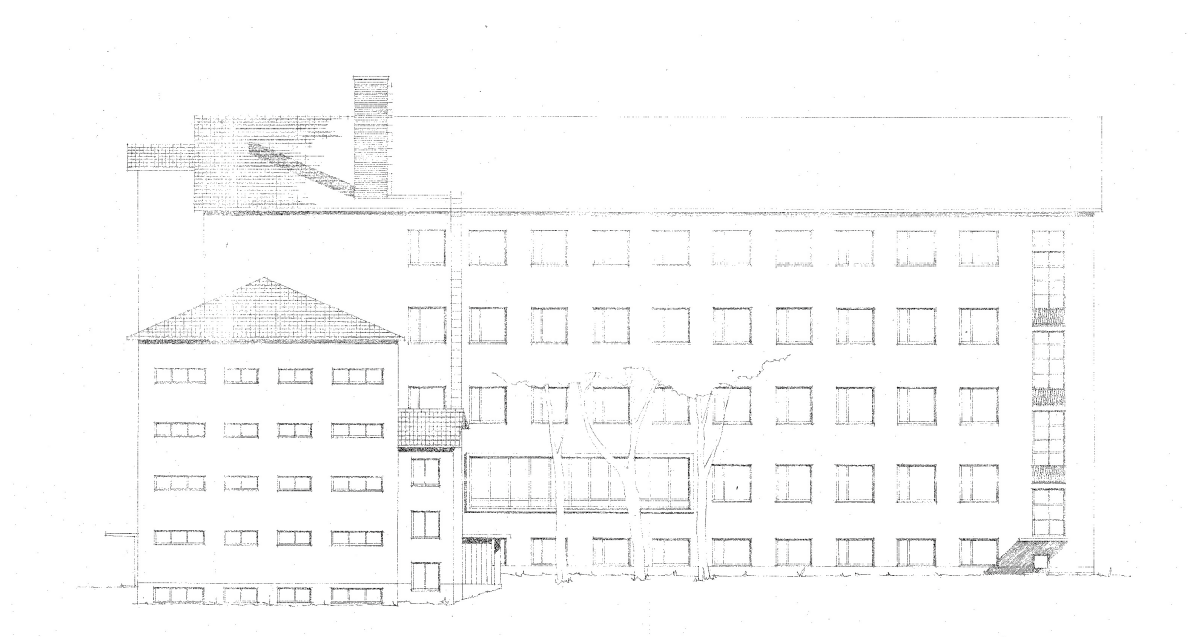
Luokkahuonesiiven eteläistä ja pohjoista päätyä koristivat oppilaskäytävien suuret neliön muotoiset ja 16-ruutuiset ikkunat. Dunckerinkadun puoleista julkisivua hallitsivat viiden kerroksen korkeinen luokkahuoneiden ikkunarivistö. Sisäpihan puolella pääsisäänkäynnin yhteydessä oli juhlasaliosan suuntainen tasakattoinen ja pyöräpylväinen katos. Luokkahuonesiiven julkisivun ikkunarivistöstä poikkiesivat aamupalahuoneen suuret ikkunat sekä eteläosan porrashuoneiston korkea ja kapea ikkunarivistö ranskalaisine parvekkeineen. Juhlasalisiiven sisäpihalle ja kadulle avautuivat korkeat ja kapeat ikkunat. Siiven eteläpuolella oli muusta rakennusmassasta ulkoneva porrashuone. Ikkunat olivat sisään aukeavia mäntyikkunoita.

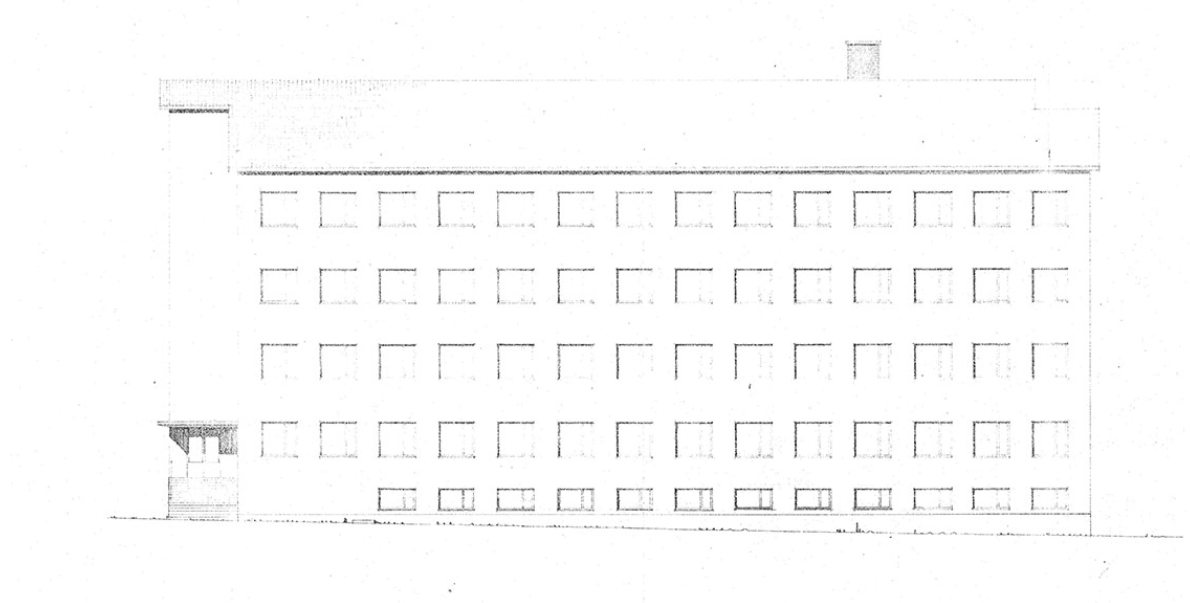
Julkisivu etelään. (Mikkelin rakennusvalvonta)

Julkisivu pohjoiseen. (Mikkelin rakennusvalvonta)

Julkisivu länteen. (Mikkelin rakennusvalvonta)

Julkisivu itään. (Mikkelin rakennusvalvonta)

Mikkelin tyttökoulu kuvattu kaakosta. Etualalla näkyy koulun eteläpuolella sijainnut puutalo. (Mikkelin kaupungin museot. Kuvaaja: Väisänen)

Urheilupuisto ympäristöineen idästä kuvattuna. Ilmakuva. Kenttä kuvassa kokonaan, vasemmalla Raati-huoneenkatu ja Nuijamiestenkatu, edessä Mikonkatu ja oikealla Otavankatu. Takana ammattikoulu ja tyttölyseo. 1960-luku. (Mikkelin kaupungin museot. Kuvaaja: Veljekset Karhumäki)

Mikkelin tyttölyseo kuvattu lännestä pihan puolelta. (Mikkelin kaupungin museot. Kuvaaja: Väisänen)

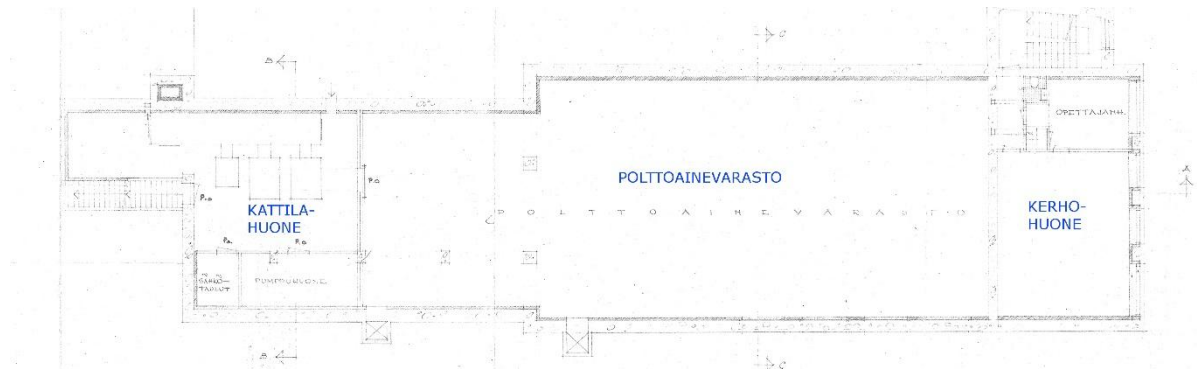
3.2.2 Sisätilat

Tilaohjelma

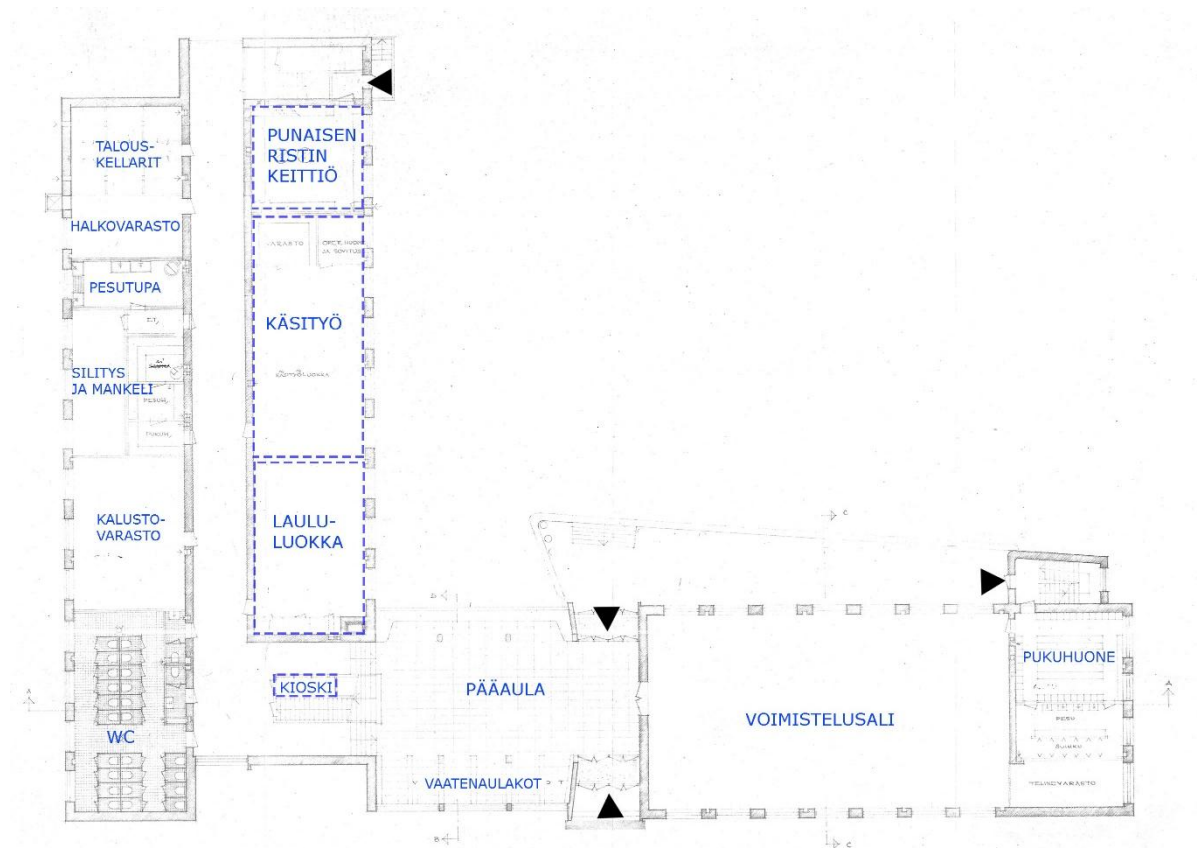
Rakennuksen pääsisäänkäynnit ja pääaula sijoittuivat rakennuksen pohjakerroksen keskiosaan luokkahuonesiiven ja juhlasalisiiven väliin. Sisäänkäynnit olivat sekä eteläiselle että pohjoiselle julkisivulle. Kerroksen juhlasaliosassa oli voimistelusalin varasto-, pesu- ja pukeutumistiloinen. Luokkahuonesiivessä oli wc-tilat, laululuokka, käsityöluokka, punaisen ristin keittiö sekä erilaisia varastotiloja. Pääportaikon yhteydessä toimi kiosk.

Ensimmäisen kerroksen luokkahuonesiiven eteläosassa oli kaksi asuntoa, joihin kuhunkin kuului keittiö, olohuone, makuuhuone ja wc. Lisäksi oli siivoojan asunto, johon kuului kaksi huonetta sekä keittokomero ja wc. Siiven keskiosassa oli koulukeittiö, aamiaishuone sekä opetuskeittiö. Aamiaishuoneesta avautuivat suuret ikkunat sisäpihan puolelle. Juhlasalisiivissä oli juhlasali näyttämöineen sekä pukuhuoneet.

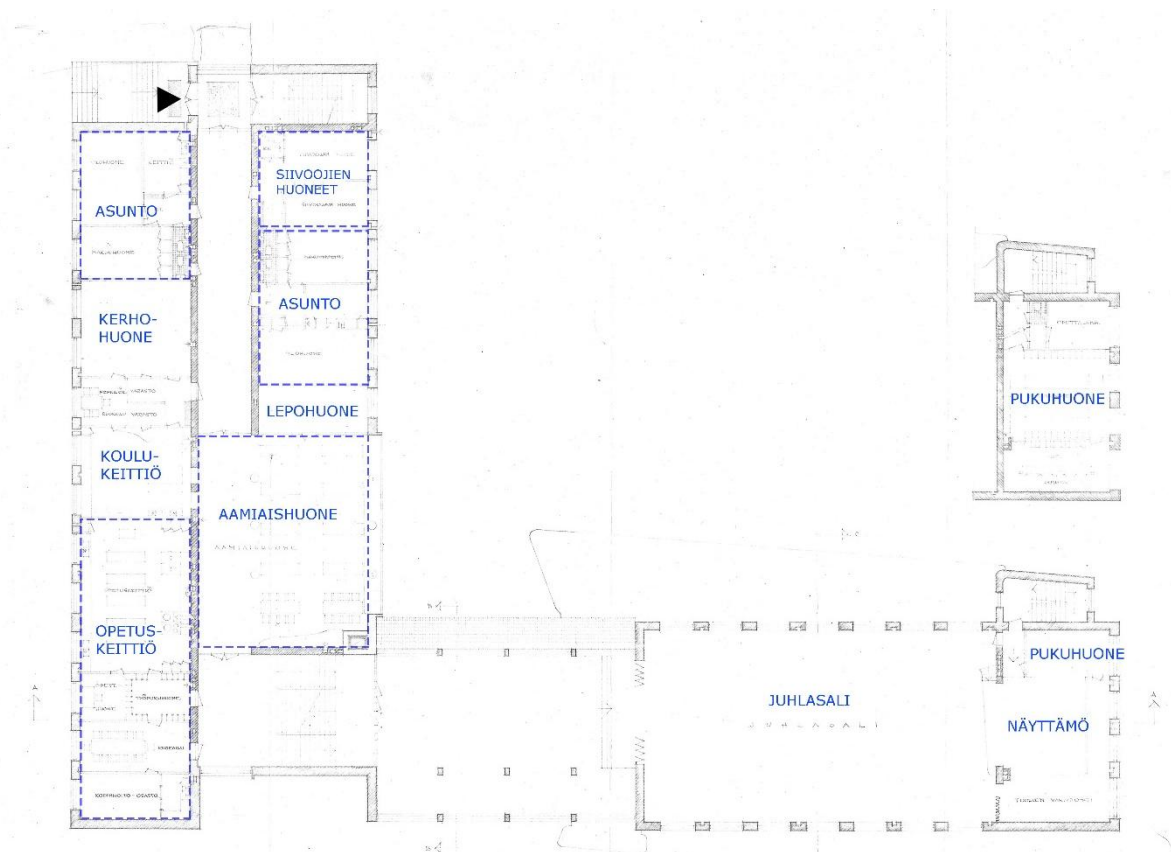
Toisen kerroksen luokkahuonesiiven itäisellä seinustalla oli opettajain ja rehtorin huoneet sekä tupakkahuone. Näiden lisäksi kerroksessa oli viisi luokkahuonetta. Kolmannessa kerroksessa oli piirustusluokka, luonnontieteiden luokka ja siihen liittyvä kokoelmahuone sekä viisi luokkahuonetta. Neljännessä kerroksessa oli kirjasto ja lukusali, laboratorio, kemian ja fysiikan luokka sekä kuusi luokkahuonetta. Koulun kellarikerros sijoittui juhlasalisiiven alapuolelle. Kellarikerroksessa olivat kattilahuone, polttoainevarasto ja kerhohuone.

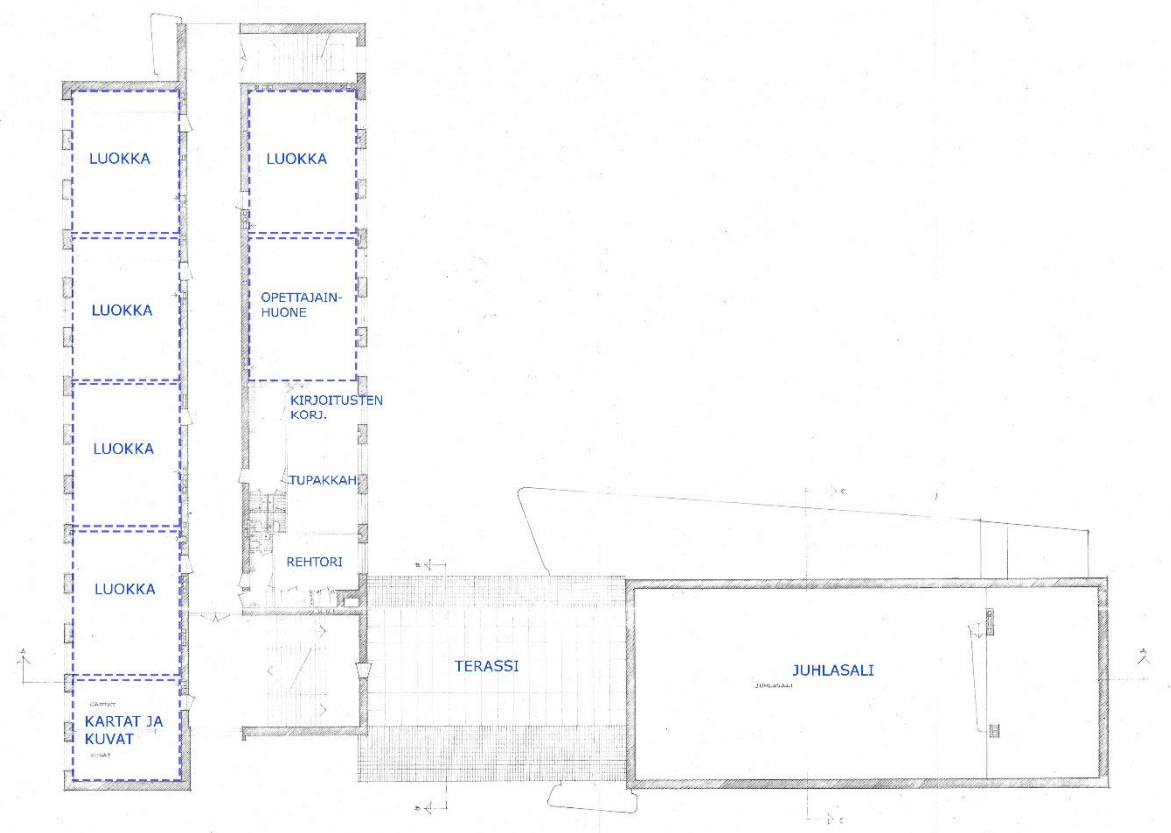
Kellarikerros. (Pohjapiirros Mikkelin rakennusvalvonta)

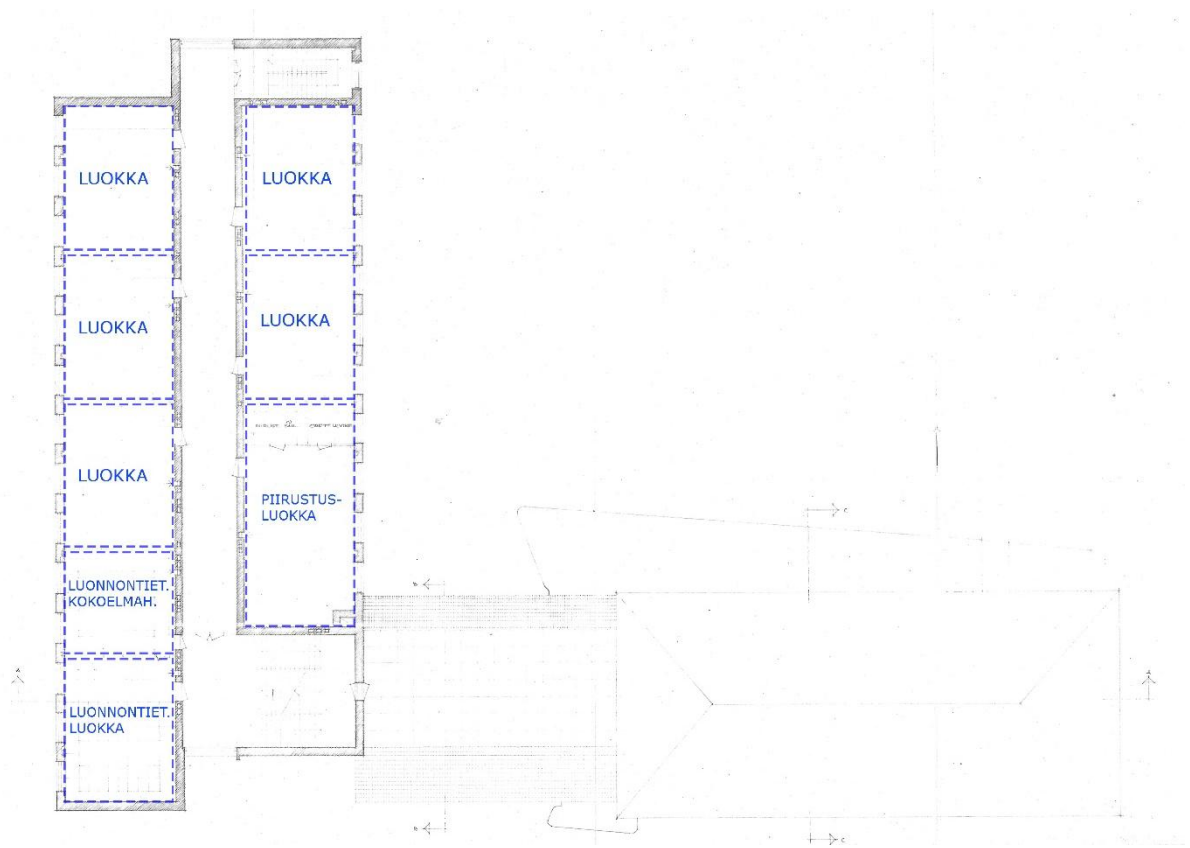
Pohjakerros. (Pohjapiirros Mikkelin rakennusvalvonta)

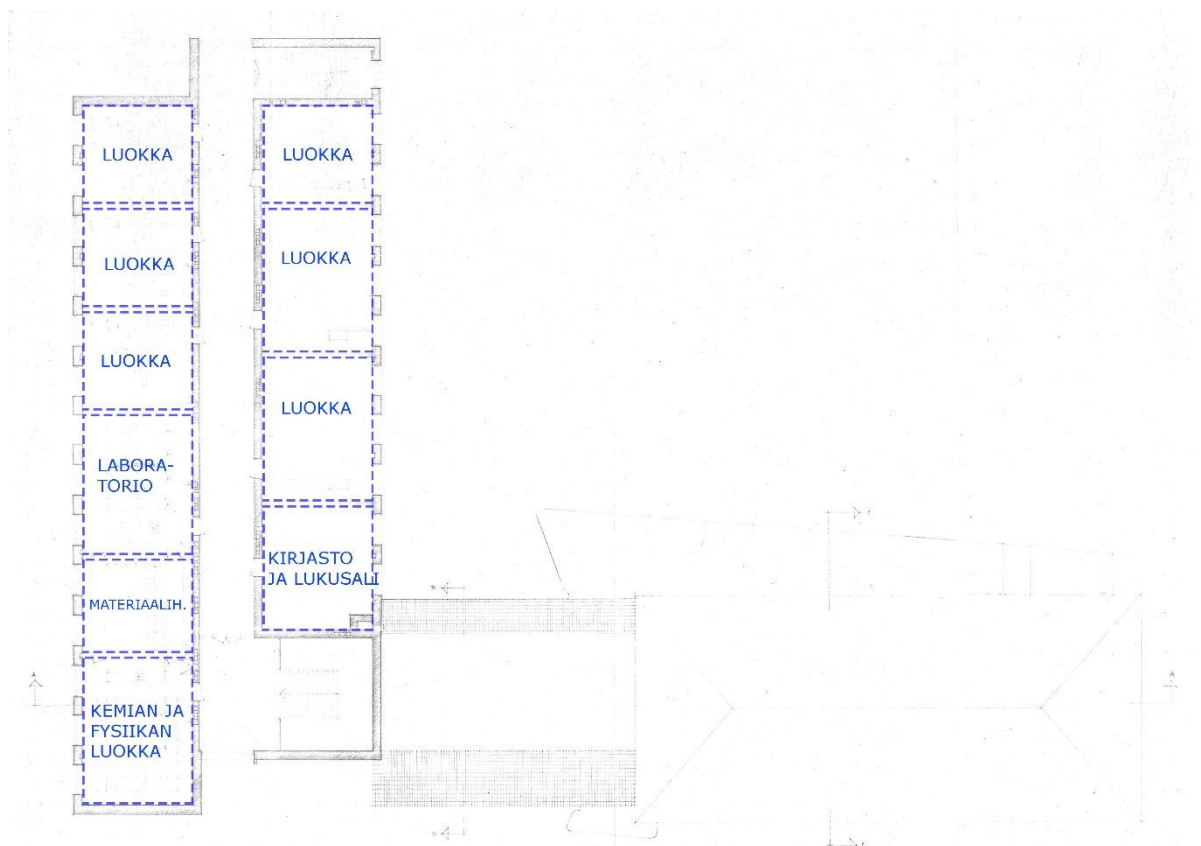
Ensimmäinen kerros. (Pohjapiirros Mikkelin rakennusvalvonta)

Toinen kerros. (Pohjapiirros Mikkelin rakennusvalvonta)

Kolmas kerros. (Pohjapiirros Mikkelin rakennusvalvonta)

Neljäs kerros. (Pohjapiirros Mikkelin rakennusvalvonta)

Materiaalit ja kiinteä sisustus

Pääaulan, terrassin ja laboratorion lattiat päällystettiin prima klinkkerilaatoilla. Voimistelusalin lattia tehtiin mänty-sauvaparketista. Pesu-, silitys-, suihku- ja käymälätilojen lattiat päällystettiin Pukkilan poltetuilla yksivärisillä laatoilla. Aamiaishuoneen lattia päällystettiin kumilla ja keittiön lattia Pukkilan laatoilla. Muissa tiloissa käytettiin linoleumia.

Sisäovet tehtiin koivuvanerista ja karmit männystä. Ovilla oli solistetut patonkilukot ja niklatut messinkipainakkeet. Ulko- ja tuulikaappien ovet, paitsi pääsisäänkäytävien, karmeineen tehtiin tammesta. Ovilla oli 1,2 m pituiset kromatut vetimet molemmin puolin. Alaosiin kiinnitettiin molemmille puolille messinkilevystä tehdyt potkulevyt. Asuntojen oviin asennettiin messinkiset kirje-luukut ja ovikelot.

Luokkahuoneisiin tehtiin 20 cm korkeat opettajankorokkeet, jotka päällystettiin linoleumilla. Korokkeiden yläpuolelle tehtiin seinän pituiset seinätaulut kimpilevyä käyttäen. Taulut maalattiin himmeänmustiksi. Luonnonopin opintosaleihin hankittiin nousevilla istuimilla lattiaan kiinnitettävät pulpetit. Myös muissa luokkasaleissa pulpetit kiinnitettiin lattiaan.

"Ala-aula nousee korkeana ja kumisevana, melkein yhtä korkeana kuin kirkko. Siellä on kiviallas täynnä kukkia, kaktuksia ja kliivioita. Leveä portaikko kiiltävine kaiteineen johtaa ylös, aina vain ylemmäs ja ylemmäs. Aamiaishuoneesta kuuluu kilinää ja tuoksuu puurolle. Matalassa aulassa ei ole penkkejä, muuta suuri, valoisa juhlasali on täynnä suoraa tuolirivejä. – Tyttöjen luokka on kaksi aa, seuraavassa kerroksessa, pitkän käytävän päässä. Sinne mennään rehtorinkanslian ja opettajainhuoneen ohi. Mutta niihin ei ole mitään asiaa, eikä ylempiin kerroksiin, kuin vasta sitten yläluokilla. Sitten kun opiskellaan biologiaa, fysiikkaa ja kemiaa -ja ollaan isoja. Sen sijaan alimman kerroksen käsityöluokka ja siipirakennuksen voimistelutilat tulevat tytöille pian tutuiksi. " Anjan ja Leenan kertomus ensimmäisestä koulupäivästä teoksesta Mitä minä tänään koulussa opin?

Tyttölyseon oppilaat kemian työtunnilla lukuvuonna 1955-1956. (Mitä minä tänään koulussa opin?)

3.3 Keskeiset muutosvaiheet

3.3.1 1970-luku

1950-1960-lukujen taitteessa Mikkelin tyttölyseosta oli tullut kaikkien yhteiskuntaluokkien opinahjo. Koulussa opiskeli vuosittain lähes 900 tyttöä, mikä aiheutti suuria paineita niin opetus- kuin tilajärjestelyihinkin. Kaikki mahdolliset tilat varastoja ja kerhotiloja myöten otettiin käyttöön. Vuonna 1956 Martti Riihelä suunnitteli pihalle pukusuojan.

1972 Poikien tulo

Syksyllä 1972 saapuivat kouluun ensimmäiset pojat ja koulun nimi muuttui Mikkelin Yhteislyseoksi. Poikien tulo aiheutti muutoksia koulun tiloihin. Pohjakerrosta muutettiin siten, että sinne järjestettiin pojille teknisen työn tilat ja omat saniteettitilat. Lisävoimistelutilojen puuttuessa juhlasalia jouduttiin kalustamaan voimistelusalikäyttöä varten. Kyseessä oli koulun peruskorjauksen ensimmäinen vaihe. Kyseisen muutosvaiheen piirustuksia ei löytynyt Mikkelin rakennusvalvonnan arkistosta.

Poikien tulo kouluun muutti myös tilajärjestelyjä. Kuvassa koulun pohjakerrokseen saneeratut teknisen työn tilat vuonna 1979. (Mitä minä tänään koulussa opin?)

1974 Peruskoulujärjestelmä

Laki koulujärjestelmän perusteista astui voimaan elokuussa 1970. Peruskoulujärjestelmään tuli kunnissa siirtyä vaiheittain vuosina 1972-1977. Mikkelin Yhteislyseo siirtyi peruskoulujärjestelmään vuonna 1974 ja nimi muuttui Mikkelin Urheilupuiston yläasteeksi ja lukioksi.

3.3.2 1980-luku

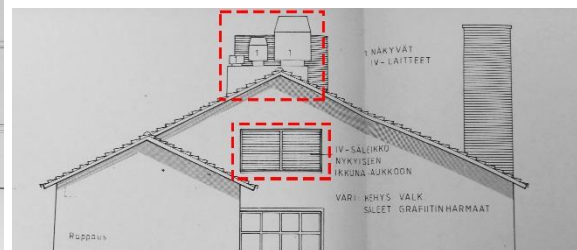
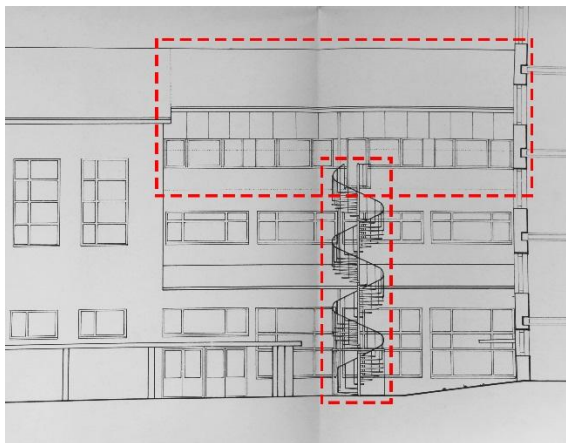
1980-luvulla toteutettiin koulun peruskorjauksen toinen vaihe, johon kuului musiikkiluokan rakentaminen sekä luokkasaliosan toisen kerroksen saneeraus.

1987 Musiikkiluokka

Ensimmäinen lupa on saatu 22.9.1987. Muutostyö käsitti musiikkiluokan ja kyseisen tilan ilmanvaihtohuoneen rakentamisen. Muutostyö muutti merkittävästi rakennuksen sisäpihan ja Suur-Savonkadun puoleisia julkisivuja, kun rakennusosaa korotettiin kerroksella. Lisäksi sisäpihan puolelle rakennettiin kierreportaat. Piirustuksissa todetaan huoneen olevan hieman vino, koska kadunkulma on vino ja rakennuksen siivet on tehty kadun suunnan mukaan. Muutostyö toteutettiin vuonna 1987. Muutostyön suunnitteli Hilka Vattulainen.

1988 Toisen kerroksen saneeraus

Toinen lupa on saatu 4.10.1988. Toinen muutostyö sisälsi muutoksia kouluosan toisessa, kolmannessa ja neljännessä kerroksessa sekä ullakolla. Ensimmäisessä kerroksessa toteutettiin merkittäviä huonetilamuutoksia. Kerroksessa käytiin läpi kaikki muut tilat paitsi nykyinen kielistudio sekä wc- ja siivouskeskus. Kolmanteen ja neljänteen kerrokseen rakennettiin wc:t. Ullakkokerrokseen toteutettiin iv-konehuone. Julkisivuissa iv-konehuoneen rakentaminen näkyi pohjoisosaan rakennettujen laitteiden osalta. Pohjoisjulkisivun ylämpään ikkuna-aukkoon asennettiin iv-säleikkö. Muutokset suunnittelivat Pauli Lehti ja Arja Jokela (myöh. Hartikainen).

1980-luvun lopulla toteutettu peruskorjauksen toinen vaihe näkyi julkisivuissa punaisella rajatuiden alueiden osalta. (Mikkelin rakennusvalvonta)

3.3.3 1990-luku

1990-luvun aikana Urheilupuiston yläaste ja lukio koki huomattavia muutoksia niin koulun tilojen kuin rakenteellisten muutosten osalta. Kun valtioneuvosto vuonna 1992 teki periaatepäätöksen lukioverkoston rationalisoinnista ja tuntikehyksen laskentatavan muuttamisesta ylläpitäjäkohdaksi, asetti Mikkelin kaupunki työryhmän selvittämään Mikkelin lukioden ja sitä kautta myös yläasteiden kouluverkon kehittämismahdollisuuksia. Selvityksen tuloksena Urheilupuiston lukio lakkautettiin vuonna 1995 ja nimi muuttui Urheilupuiston yläasteeksi. Samassa yhteydessä aloitettiin myös koulun peruskorjauksen kolmas ja samalla huomattavin vaihe.

1991 Terveystilojen ja III- ja IV-kerrosten saneeraus

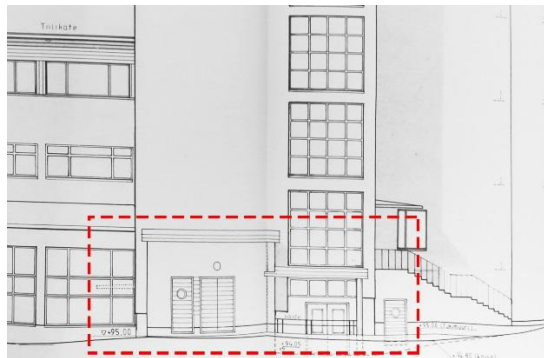
1.7.1991 on saatu lupa ensimmäisen kerroksen terveystilojen sekä kolmos- ja neloskerrosten peruskorjaukselle. Työhön ei kuulunut merkittäviä väliseinämuutoksia. Neljännen kerroksen osalta fysiikan ja kemian luokahuoneiden oviaukotusta muutettiin. Korjaustyön ulkopuolelle jäivät porrashuoneet. Muutokset suunnittelivat Pauli Lehti ja Arja Jokela (myöh. Hartikainen).

1991 Kotitalousopetustilojen saneeraus

19.12.1991 on saatu lupa ensimmäisen kerroksen kotitalousopetustilojen muutostyölle. Toiminnot säilyivät pääpiirteissään alkuperäisillä paikoillaan. Pieniä väliseinämuutoksia toteutettiin. Muutokset suunnittelivat Pauli Lehti ja Arja Jokela (myöh. Hartikainen).

1996 Opetustilasiiven pohjakerroksen saneeraus ja eteläosan laajennus

27.11.1996 on saatu lupa pohjakerroksen huonetilojen uudelleenjärjestelylle sekä pienille julkisivumuutoksille. Pohjakerroksen opetustilasiipi peruskorjattiin. Tilojen käyttötarkoituksen säilyivät entisellään. Anni Swaninkadun puoleisia ikkunoita suurennettiin ja tekstiilityön tiloihin avattiin kaksi uutta ikkuna-aukkoa. Rakennusosan eteläpäätyyn rakennettiin laajennusosa, johon kuului tilat varastolle ja purulaitteistolle. Lisäksi samaan päätyyn tehtiin ulko-ovimuutoksia, kun pohjakerroksen käytävätilasta avattiin kulku ulos ja porrashuoneesta sisäpihan puolelle johtanut kulku poistettiin käytöstä. Muutokset suunnitteli Pauli Lehti.

Eteläiselle julkisivulle toteutettu laajennus. (Mikkelin rakennusvalvonta)

1997 Väliaikaiset luokkatilat

9.10.1997 on saatu lupa tilaelementeistä tehtävien opetustilojen rakentamiseen 1.10.1997-28.2.1998 väliseksi ajaksi. Kolme 16,5 x 9 metrin kokoista väliaikaista luokkatilaa osoitettiin koulutontin länsiosaan suoraan riviin. Väliaikaiset tilat suunnitteli Pauli Lehti.

1997 Hissin ja voimisteluvälinevaraston rakentaminen, liikuntasiiven peruskorjaus sekä julkisivusaneeraus

1.12.1997 on saatu lupa hissin ja voimisteluvälinevaraston rakentamiselle, kahden iv-konehuoneen rakentamiselle entisen rungon sisälle, liikuntasiiven peruskorjaukselle sekä julkisivusaneeraukselle.

Hissi rakennettiin pääporrashuoneen pohjoispuolelle. Pohjoisella julkisivulla ollut sisäänkäynti siirrettiin uuden hissin yhteyteen ja vanha sisäänkäynti poistettiin käytöstä ja korvattiin lasitiili-ikkunalla. Entisen sisäänkäynnin yläpuolella ollut ikkunarivi korvattiin metalliritiliköllä. Toteutus tapahtui vuonna 1998.

Julkisivusaneerauksen yhteydessä pohjoinen julkisivu koki merkittäviä muutoksia, kun hissien rakentamisen yhteydessä rakennusosaa laajennettiin pohjoiseen ja julkisivun sisäänkäynti siirtyi hissien yhteyteen.

Liikuntasiiven peruskorjaus käsitti kaikki rakennusosan kerrokset ja tilat. Pohjakerroksen entiseen kerhohuoneeseen tehtiin kuntosali ja entiseen halkovarastoon väliseinämuutoksilla bändikämppä ja varastotiloja. Aulakirjastoon rakennettiin kirjastonhoitajan huone ja pääaulaan entisen pohjoisen sisäänkäynnin kohdalle oppilaskioski. Muutoin liikuntasiiven väliseinät ja toiminnot pysyivät entisellään.

Julkisivusaneeraus käytiin läpi miltei kaikki pinnat ja niihin kuuluvat osat. Julkisivupinnat ja sokkeli maalattiin. Tiilikatteet uusittiin kaikilta muilta osin paitsi musiikkiluokan osalta. Sisäänkäyntikatos-ten huopakatteet uusittiin. Vanhat puurunkoiset tummat ikkunat korvattiin luokkasaliosassa valkopuitteisillä ikkunoilla. Puitejako säilyi alkuperäisenä. Sokkeli ja seinäpinnat maalattiin. Vanhat ulko-ovet korvattiin metallirakenteisilla ulko-ovilla. Anni Swaninkadun puoleiselle julkisivulle asennettiin pohjakerroksen ikkunoiden päälle metallinen kaarikoriste "Kulmakarva".

Muutokset suunnittelivat Pauli Lehti ja Arja Jokela (myöh. Hartikainen).

3.3.4 2000-luku

Vuonna 1999 koulun nimi muuttui Mikkelin urheilupuiston kouluksi. Vuonna 2016 remontoitiin kellarikerroksen kuntosalitilat, koska tilaan oli tulvinut vettä edellisenä kesänä.

Mikkelin kaupunkirakenneselvitys on hyväksytty kaupunginhallituksessa 11.6.2018. Selvityksessä todetaan, että Urheilupuiston koulu yhdistetään uuteen eteläisen alueen aluekouluun.

4. NYKYTILAN KUVAUS

4.1 Ulkotilainventointi

4.1.1 Pihapiiri

Urheilupuiston koulun pihapiiri rajautuu itäiseltä, pohjoiselta ja läntisiltä rajoiltaan katualueisiin. Koulutontin eteläpuolella on uusia pienkerrostaloja. Kerrostalojen autokatos on rakennettu kiinni koulutonttiin. Muilta osin eteläistä rajaa reunustaa istutetut pensasaidat sekä tumma metalliverkkoaita. Koulutontin läntistä ja pohjoista rajaa reunustaa osin jo purettu vanha metalliverkkoaita betonipylväin. Kultakin reunalta on oma sisäänajo.

Asfaltoidun oleskelupihan eteläosassa on nurmikumpu, jonka päällä on lipputanko. Koulutontin länsiosa on hiekkapintainen ja toimii pysäköintialueena. Koulutontilla on muutamia istutettuja lehtipuita, joissa on vielä tukipuut paikoillaan. Anni Swaninkadun puoleinen piha toimii polkupyöräparkkina. Kadun rajassa on jätekatos. Piha-alue on vanhaa omakotitalotonttia, jonka paikalta on purettu omakotitalo.

Koulun sisäpiha on yhtenäistä ja avaraa oleskelupihaa ja pysäköintialuetta.

Anni Swaninkadun puoleinen osa pihasta toimii pyöräparkkina ja katua alueesta rajaa jätekatos.

Näkymä neljännen kerroksen luokahuoneesta kohti kaupunkia.

Vielä vuoden 2013 ilmakuvaissa näkyy koulun vihreä piha sekä koulutontin eteläpuolen kolme purettua puutaloa. (Mikkelin kaupunki)

4.1.2 Julkisivut

Julkisivupinnat ovat pääosin karkearapatut ja vaalean keltaiseksi maalatut. Pohjoisjulkisivulla hissilaaajennuksen kohdalla on vaalean keltainen lämpörappaus. Betonisokkeli on maalattu siniharmaaksi. Anni Swaninkadun ja Suur-Savonkadun kulmauksen sokkelissa on käytetty koristeena liuskekiveä. Julkisivupinnat on kunnostettu 1990-luvun lopulla.

4.1.3 Katto

Harjakaton katemateriaalina on tummanpunainen betonikattotiili. Sisäänkäyntikatoksissa ja -liipoissa on tumma tiilenpunainen huopakatto. Musiikkiluokan kate on alkuperäinen 1980-luvun lopulta. Muutkin katemateriaalit on uusittu 1990-luvun lopulla.

4.1.4 Ikkunat

Luokkasiiven ikkunat ovat miltei neliön muotoisia ja kaksijakoisia tuuletusikkunoita. Ikkunapuitteet ovat valkoiset ja pellit tummanpunaiset. Ikkunat on uusittu 1990-luvun lopulla. Alkuperäistä puittejakoa on noudatettu, mutta värit on muuttunut.

Ruokalan ikkunat erottuvat sisäpuolelta julkisivulta neliöruuduistaan ja ikkunariviä kehystävästä punertavasta ja kivirakenteisesta ”koristesmyygistä”.

Luokahuonesiiven oppilaskäytävien päädyissä on suuret neliön muotoiset ja 16-ruutuiset ikkunat. Juhlasalisiipeä koristavat korkeat ja kapeat ikkunarivit. Pääaulasta avautuvat neliön muotoiset ja 9-ruutuiset suuret ikkunat. Ikkunat ovat alkuperäisiä puuikkunoita, jotka on maalattu valkoisiksi.

Vasemalla on juhlasaliin vanhat ikkunat ja oikealla luokahuoneisiin uudet ikkunat.

4.1.5 Ovet ja sisäänkäynnit

Rakennuksen pääsisäänkäynti on sisäpihan puoleisella julkisivulla. Sisäänkäyntiä kattaa tasakaton toinen ja miltei koko juhlasaliin pituinen sadekatos. Sadekatoksen yhteyteen rakennettiin voimisteluvälinevarasto sekä uusi sisäänkäynti liikuntasaliin puoleiseen porrashuoneeseen. Pääaulan toinen sisäänkäynti avautuu pohjoiselle julkisivulle. Sisäänkäynnin nykyinen paikka on 1990-luvun lopulta. Anni Swaninkadun puoleiselle sisäänkäynnille johtaa pitkät liuske kivillä verhoillut portaat. Portaat on varustettu siniharmaaksi maalatulla metallikaiteella. Sisäänkäyntien ulko-ovet ovat siniharmaaksi maalattuja metallirunkoisia lasiovia 1990-luvun lopulta.

Pääsisäänkäynti jää pitkän sisäänkäyntikatoksen varjoon. Katoksen yhteyteen rakennettiin 1997 voimisteluvälinevarasto.

Vasemalla on Suur-Savonkadun puoleinen 1990-luvun lopulla rakennettu sisäänkäynti ja oikealla alkuperäinen sisäänkäynti Anni Swaninkadun puolella.

Juhlasalisiipeen rakennettiin musiikkiluokka pääsisäänkäynnin yläpuolelle 1980-luvulla ja sisäänkäynti-
katoksen yhteyteen 1990-luvun lopulla voimisteluvälinevarasto.

Luokkahuonesiiven länsijulkisivusta erottuvat ruokalan ikkunarivi sekä eteläpäädyn porrashuone.

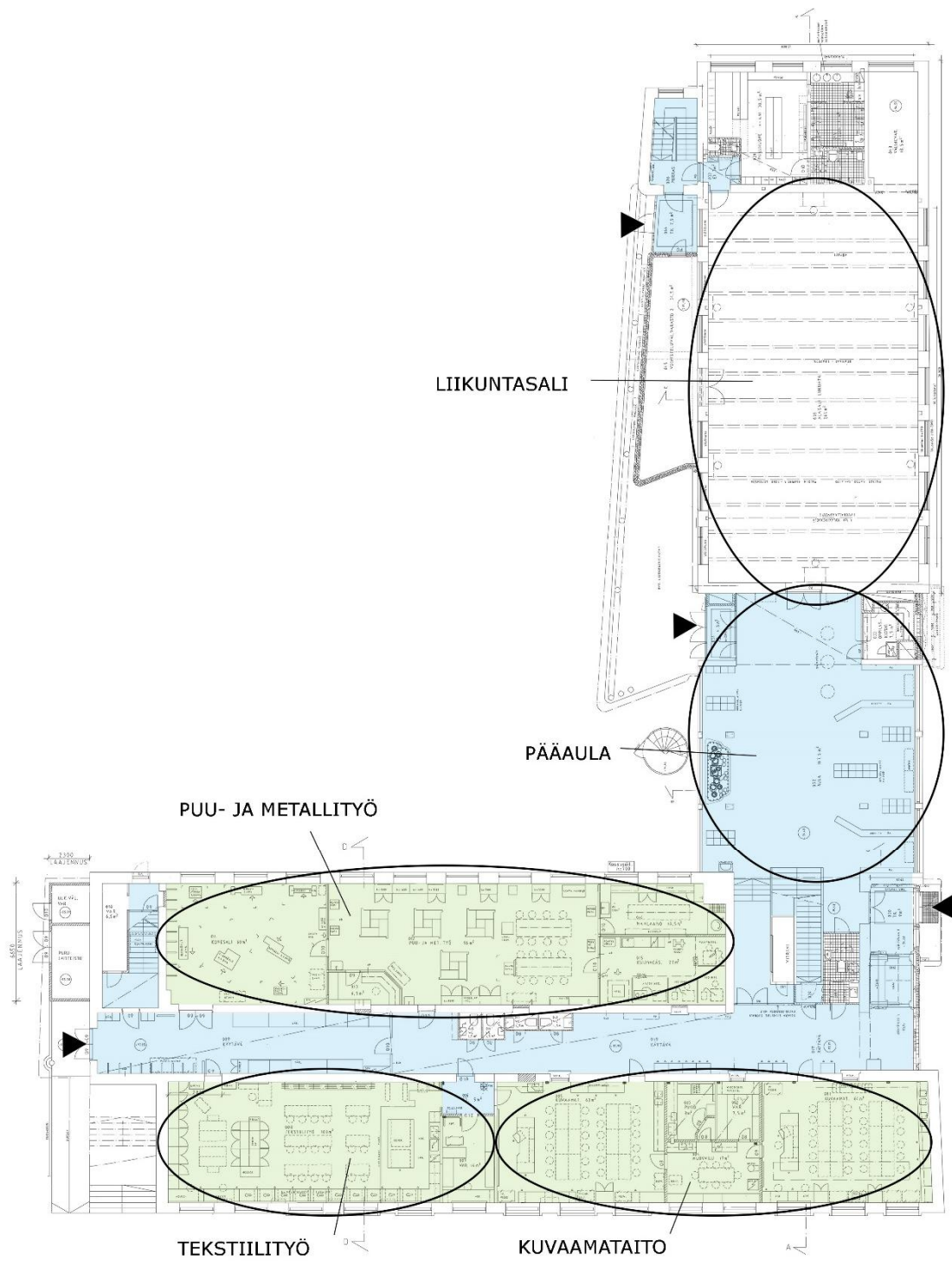

Luokkahuonesiiven päädyssä on komeat moniruutuiset isot ikkunat. Päädyssä on oma sisäänkäynti.

4.2 Sisätilainventointi

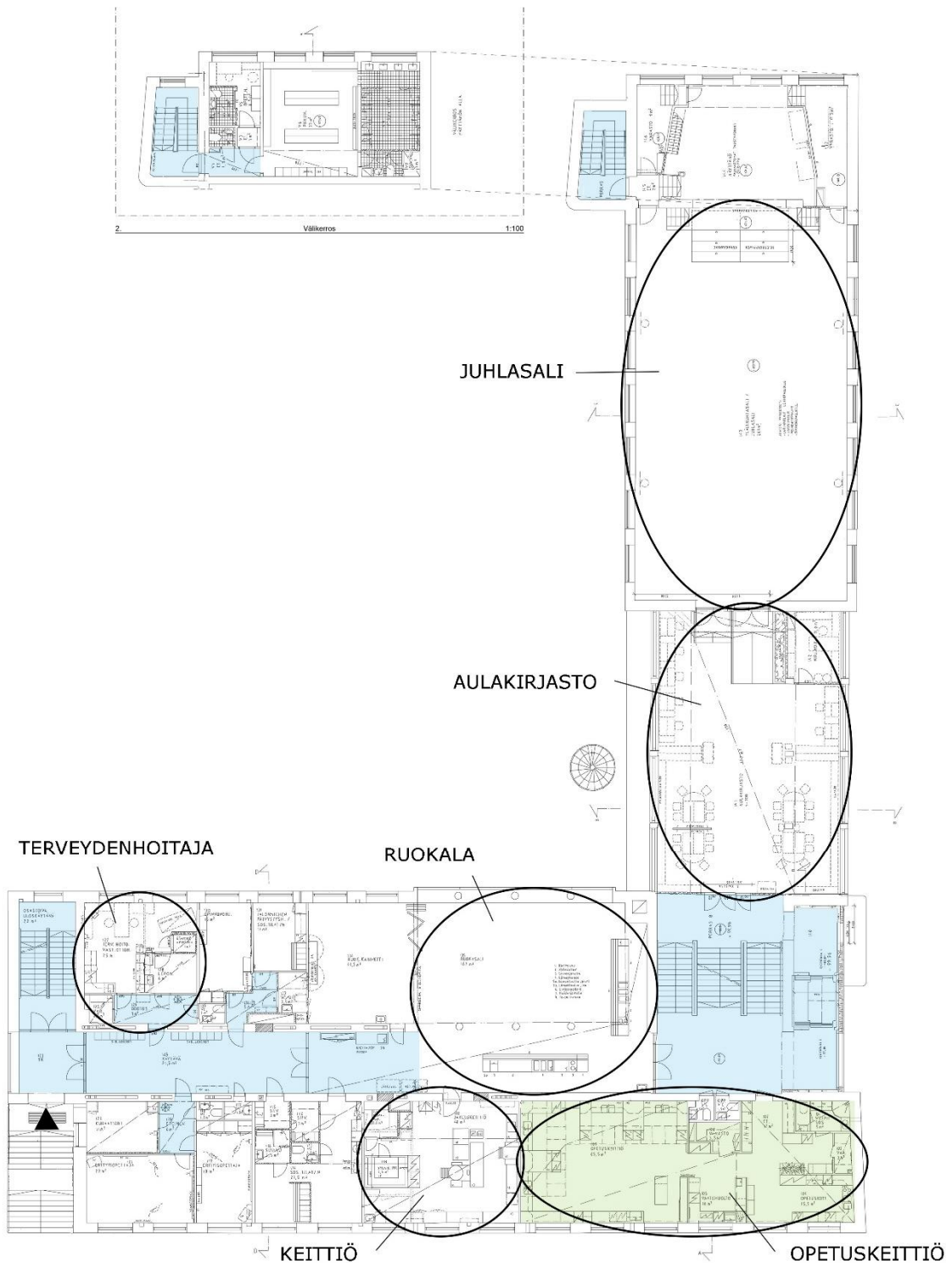
4.2.1 Tilaohjelma

Koulun pääsisäänkäynti sijoittuu rakennuksen pohjakerrokseen. Pääaulasta on kulku liikuntasaliin sekä luokkahuonesiipeen. Luokkahuonesiivessä on puu- ja metallitöiden tilat, tekstiilityön tilat sekä kuvaamataidon luokka. Liikuntasali ja pääaula ovat säilyneet alkuperäisessä käytössä. Luokkahuonesiivessä on tehty runsaasti käyttötarkoituks- ja väliseinämuutoksia.

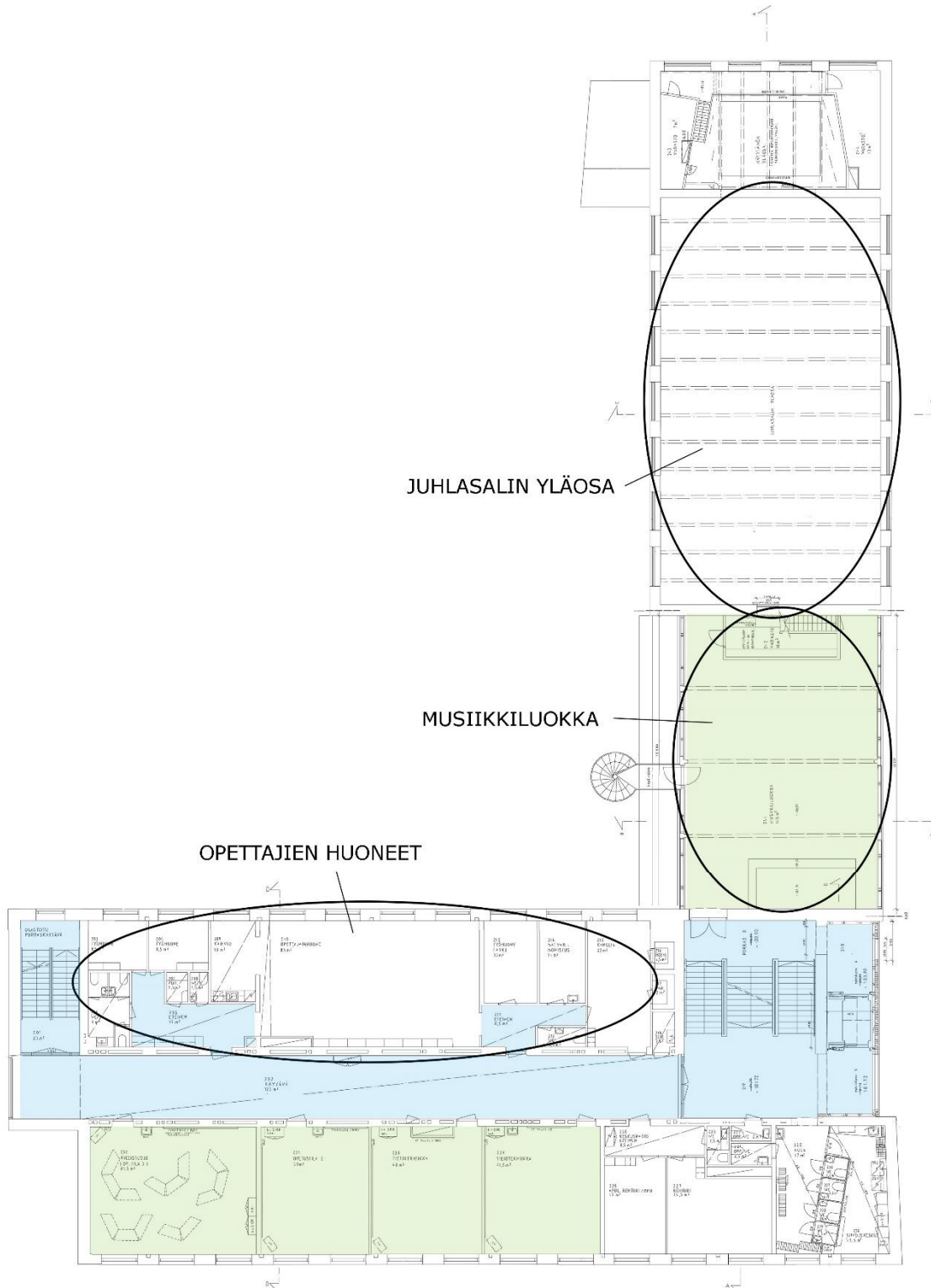
Urheilupuiston koulun pohjakerros.

Ensimmäisen kerroksen luokkahuoneisiivessä toimii koulun ruokala ja keittiö sekä opetuskeittiö. Nämä tilat ovat säilyneet alkuperäisessä käytössä pienistä sisäisistä väliseinämuutoksista huolimatta. Kerroksen eteläosan entisten asuntojen paikalla toimii terveydenhoitaja, opinto-ohjaaja, erityisopettajat sekä kuraattori. Alkuperäistä väliseinärakennetta ei juurikaan ole jäljellä.

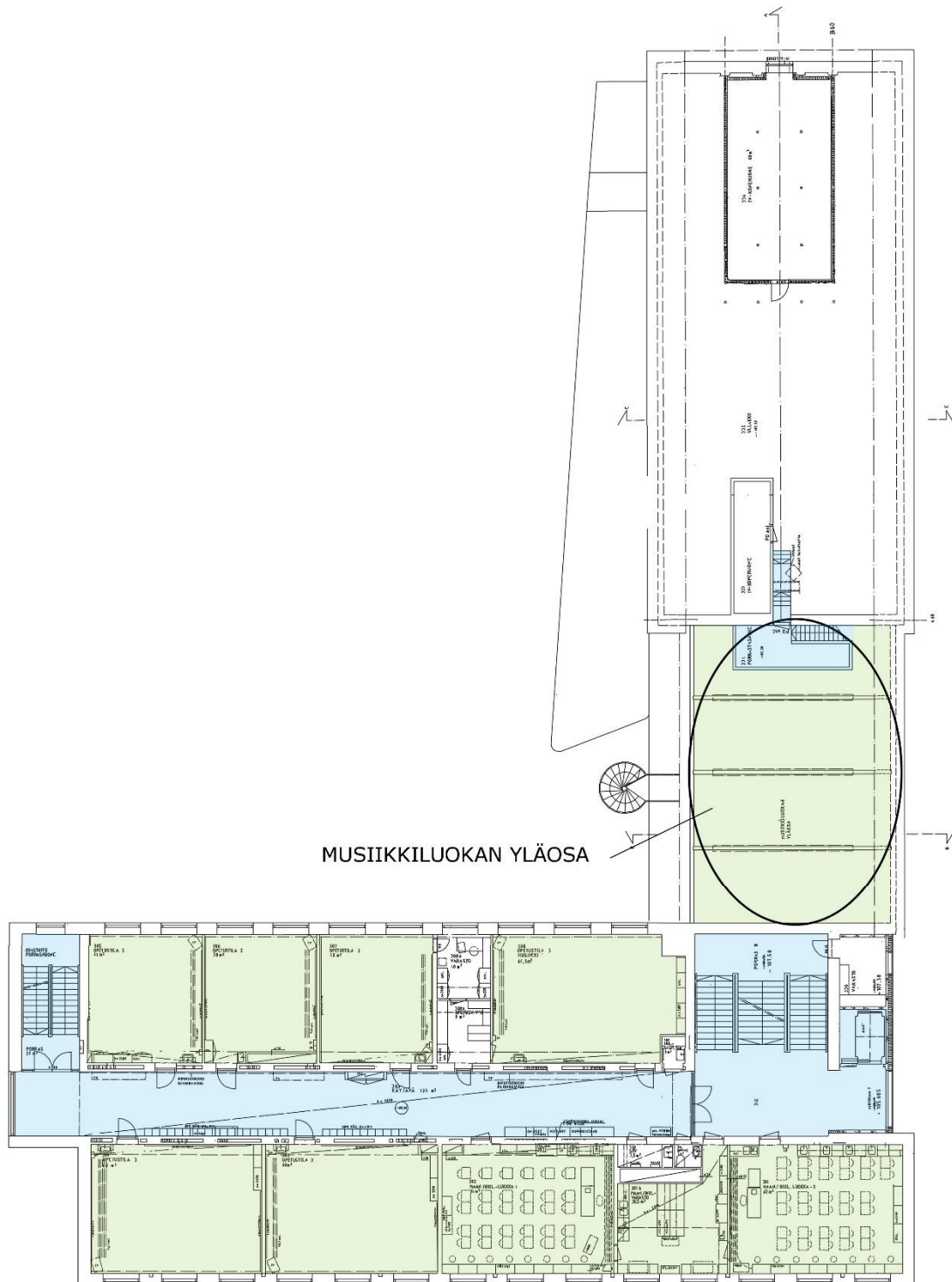
Urheilupuiston koulun ensimmäinen kerros.

Toisen kerroksen luokkahuonesiiven sisäpihan puoleisella seinustalla on opettajien huoneet ja niihin liittyvät hallinnolliset tilat. Kadun puoleisella seinustalla on neljä luokkahuonetta, rehtorin huone sekä wc- ja siivouskeskus. Opettajien huoneet ovat säilyneet alkuperäisellä paikallaan, joskin pieni väliseinämuutoksia on tehty. Luokkahuoneista eteläisin on säilynyt alkuperäisenä, muutoin on tehty väliseinämuutoksia. Pääsisääntäytymisen yläpuoleiselle terassille on rakennettu vuonna 1987 musiikkiluokka.

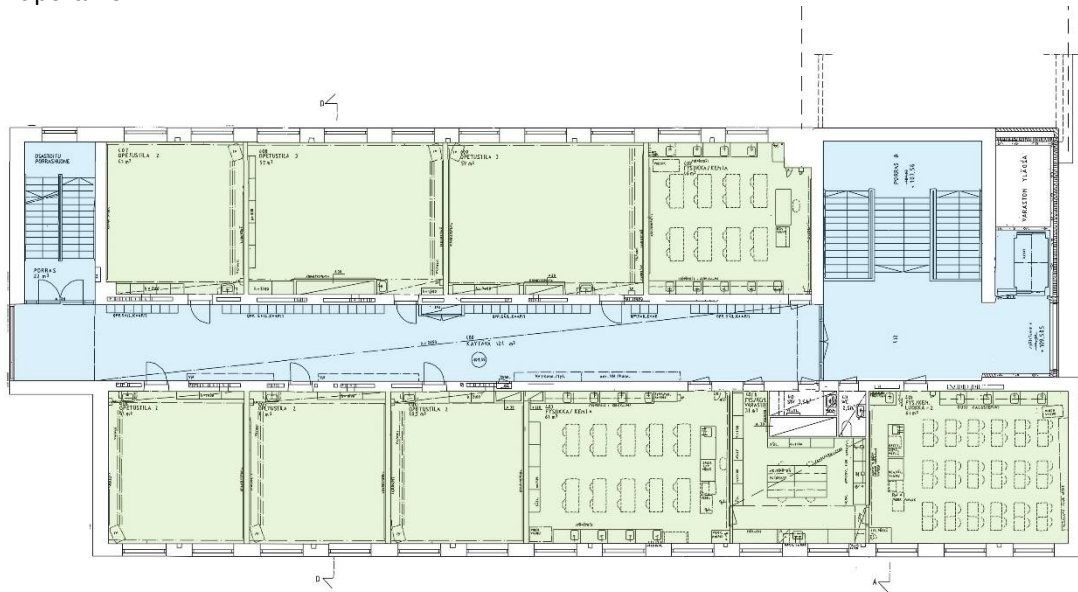
Urheilupuiston koulun toinen kerros.

Kolmannen kerroksen luokkahuonesiivessä on yhteensä kahdeksan luokkahuonetta. Kadun puoleisella seinustalla luokkahuoneet ovat alkuperäisen kokoiset. Sisäpihan puoleisella seinustalla kaksi eteläisintä luokkahuonetta on jaettu kolmeksi tilaksi.

Urheilupuiston koulun kolmas kerros.

Neljannen kerroksen luokkahuonesiivessä on yhdeksän luokkahuonetta. Kerroksen tilarakenne on alkuperäinen.

Urheilupuiston koulun neljäs kerros.

4.2.2 Keskeiset sisätilat

Aulat, käytävät ja porrashuoneet

Koulun pääsisäänkäynti ja pääaula sijoittuvat luokkahuonesiiven ja juhlasalisiiven väliin. Neliön muotoisesta ja avarasta pääaulasta on kulku alasaliin sekä pääportaikko yläkerrokseen. Pääaulasta avautuvat suuret ikkuna Suu-Savonkadun ja sisäpihan puolelle. Valkoisessa rutiläkatossa on upotetut kattovalaisimet. Lattiapinta on alkuperäinen tiili. Seinäpinnat ovat kermanvalkoisiksi maalatut. Seinustoilla on lokerikot ja vanhoja naulakoita ja penkkejä. Tehostevärinä lokerikoissa, ovissa, valaisimissa, kalusteissa ja sisäovissa on käytetty siniharmaata.

Pääaulasta avautuvat suuret ikkunat pohjoiselle katualueelle ja eteläiselle välituntipihalle, mikä saa valon kulkemaan kauniisti tilan lävitse.

Pääaulan yksityiskohtana on viherallas.

Luokkahuonesiivessä luokkahuoneet sijoittuvat pitkän oppilaskeskikäytävän varrelle. Lattiat on päällystetty harmaalla muovimatolla, jossa on vaaleampia ruudukkokuviota. Seinäpinnat ovat kermanvalkoisiksi maalatut. Seinillä on vanhoja naulakoita. Rutiläkatossa on upotetut loisteputkivalaisimet. Porrashuoneiden päädyissä on ikkunoiden edessä metalliset ja alkuperäiset pinnakaiteet.

Toisen kerroksen oppilaskäytävä

Oppilaskäytävän vanhaa koulurakentamista edustavat alkuperäiset pinnakaiteet sekä vanhat naulakot.

Porrashuoneita on kolme; pääporrashuone, koulurakennuksen eteläosan porrashuone sekä juhlasaliin itäosan porrashuone. Porrastasanteet ja portaat ovat mosaiikkibetonia. Metallisissa pinnakaiteissa on koivujohteet. Seinäpinnat ovat kermanvalkoiseksi maalatut. Porrashuoneet ovat säilyttäneet alkuperäisen ilmeensä.

Vasemmalla on juhlasaliin porrashuone ja oikealla pääporrashuone.

Porrashuoneissa ja oppilaskäytävillä on metallirakenteiset väliovet. Kuvassa eteläinen porrashuone.

Opetustilat ja luokkahuoneet

Luokkahuonesiivessä luokkahuoneet ovat ryhmittyneet pitkän keskikäytävän varsille pääosin kolmanteen ja neljanteen kerrokseen. Pohjakerroksessa ovat puu- ja metallityön, tekstiilityön sekä kuvaamataidon tilat. Tilat on saneerattu vuonna 1996. Ensimmäisen kerroksen pohjoisosassa on opetuskeittiö. Toisessa kerroksessa pääaulan yläpuolella on vuonna 1987 rakennettu musiikki-luokka. Kadun puoleisella seinustalla on neljä luokkahuonetta. Toisen kerroksen luokkahuoneet on saneerattu vuonna 1988. Kolmannessa kerroksessa on kahdeksan ja neljännessä kerroksessa yhdeksän luokkahuonetta. Tilat on saneerattu vuonna 1991.

Alkuperäisen luokkakoon ovat säilyttäneet toisen kerroksen kielistudio, kolmannesta kerroksesta kaikki muut paitsi sisäpihan puolelta kolme eteläisintä luokkaa ja neljännessä kerroksessa kaikki muut paitsi sisäpihan puoleinen fysiikan ja kemian luokka.

Luokkahuoneiden ikkunat avautuvat kaupungin sekä sisäpihan puolelle. Luokkatiloissa on pohjakerrosta lukuun ottamatta alkuperäiset mosaiikkibetoniset ikkunalaudat. Seinäpinnat ovat kermanvalkoisiksi maalatut ja latioissa on muovimatto. Sisäovet ovat vaaleaa puuta jäljitteleviä laakaovia. Osa jalkalistoista on korkeita vanhoja ruskeaksi maalattuja puulistoja. Sisäkatoissa on valkoinen metalliritilikkö ja roikkuvat loisteputkivalaisimet.

Luokkatiloja.

Vasemmallä on puu- ja metallityöntilat ja oikealla tekstiilityön tilat.

Osassa luokkahuoneissa on vanhat ja korkeat jalkalistat sekä ovissa puukarmit.

Liikunta- ja juhlasalit

Koulussa on kaksi noin 250 neliömetrin kokoista liikuntasalia. Pohjakerroksessa on liikuntasalina toimiva niin sanottu alasali ja ensimmäisessä kerroksessa juhlasali eli yläsali. Kummastakin salista avautuvat suuret ikkunat sisäpihan ja kadun puolelle. Alasalissa seinillä on puolapuita ja koripallotelineitä. Yläsalissa eli juhlasalissa on nimensä mukaisesti näyttämö ja ikkunoilla pitkät verhot. Seinäpinnat ovat kermanvalkoiseksi maalatut. Katoissa on loisteputkivalaisimet.

Vuonna 1997 alasalin eteläpuolelle rakennettiin voimisteluvälinevarasto ja liikuntasalisiipi kunnostettiin. Muutkin tilat ovat säilyneet alkuperäisessä käytössä.

Alasali- ja yläsali.

Vasemmalla on juhlasalin metallinen ikkunakoriste ja oikealla urkuharmoni, joka oli ainoa talvisodan pommituksista pelastunut vanhan puukoulun osa.

Muut tilat

Ensimmäisen kerroksen ruokasali on säilynyt alkuperäisessä käytössään. Alkuperäisen aamiaishuoneen yhteydessä ollut lepopuone on muutettu ruokalan kabinetiksi. Ruokasalin erikoisuutena on sisäpihan puolelle avautuvat suuret neliruutuiset ikkunat.

Opettajienhuone on säilynyt alkuperäisellä paikallaan toisessa kerroksessa. Opettajienhuoneen yhteydessä on kansia, kahvio sekä erillisiä työhuoneita. Tilat on saneerattu vuonna 1988.

Musiikkiluokka rakennettiin pääsisäänkäynnin yläpuolelle terassin paikalle vuonna 1987. 1980-luvun rakentamista tilassa edustaa puiset kattopalkit. Tilasta avautuvat ikkunat sekä sisäpihan että Suur-Savonkadun puoleille.

Aulakirjasto ensimmäisessä kerroksessa johdattaa juhlasaliin. Aulakirjaston sisäpihan puoleiselle seinustalle on rakennettu metallirakenteinen ja lasi-ikkunallinen väliseinäratkaisu. Valoa kirjastoon saadaan molempien seinustojen suurista ikkunoista. Aulakirjasto saneerattiin vuonna 1997.

Opetuskeittiö sijaitsee ensimmäisessä kerroksessa ja on aina säilynyt alkuperäisellä paikallaan. Tilat on saneerattu 1990-luvun alussa. Tunnistettavana piirteenä on opetuskeittiön turkoosin väriset alakaapit.

Ensimmäisen kerroksen erityisopettajan huoneessa on jäljellä alkuperäiset kiinteät seinäkaapit.

5. KAUPUNKIKUVALLINEN ANALYYSI

5.1 Suhde lähiympäristöön

Urheilupuiston koulu yhdessä ammattioppilaitoksen rakennuksien kanssa muodostaa selkeän taustan Urheilupuiston avaralle kaupunkitilalle. Rakennuksen korkea osa muodostaa muurimaisen aiheen keskustan urbaanimman kaupunkikuvan ja Nuijamiehen asuinalueen välille. Rakennuksen massoittelussa on huomioitu mittakaavan muutos ja koulun matalampi osa on sommiteltu kohti asuinalueita. Koulurakennuksen selkeäpiirteinen arkkitehtuuri sopeutuu luontevasti ympäristön puuklassismia ja jälleenrakennuskautta edustaviin asuinrakennuksiin.

Vanha ilmakuva koulurakennusten muodostamasta ketjusta Urheilupuiston laidalla. Ilmakuvassa näkyy vielä vanha venäläinen koulu Anni Swanin kadun ja Otavankadun kulmassa. (Lähde: Finna)

5.2 Rakennuksen rooli kaupunkikuvan rakentajana

Urheilupuiston koulun korkeampi siipi muodostaa maamerkin erityisesti keskustan suuntaan. Hoikka runkosyvyys ja julkisivujen hallittu jäsentely ovat aikakaudelle tyypillisiä tyylipiirteitä. Detaljimaailmasta löytyy alkuperäisiä osia, mutta myös runsaasti 1990-luvun kerrostumia. 1990-luvulla lisätyt ja vaihdetut rakennusosat ovat muuttaneet rakennuksen ilmettä katunäkymässä. Muutokset ovat havaittavissa erityisesti Anni Swanin kadun ja Suur-Savonkadun varrella.

5.3 Suhde muihin saman aikakauden ja toiminnan rakennuksiin Mikkelin kantakaupungin alueella

Urheilupuiston koulu on osa Urheilupuiston reunalta Yliopistokeskukselle jatkuvaa oppilaitosrakennusten nauhaa. Verrattuna samalla vuosikymmenellä valmistuneisiin Urpolan ja Lyseon kouluihin, ovat tyylipiirteet kaikissa kouluissa melko yhteneväisiä. Urheilupuiston ja Lyseon kouluilla on selkeä keskustakoulun luonne. Hoikkarunkoinen, useampaan kerrokseen ja toiminnan mukaan siipiosiin jäsennelty koulurakennus edustaa hyvin 1950-luvun alkupuolen kouluarkkitehtuuria. Rapatut julkisivut, harjakatto ja liuskekivikoristeet sekä muut harkitut detaljit ovat tunnusomaisia aikakaudelle.

Urheilupuiston koulu muodostaa mielenkiintoisen parin viereiselle ammattioppilaitoksen rakennukselle, joka edustaa puolestaan 1950-luvun loppupuolen kouluarkkitehtuuria. Atrium-tyylinen pohjaratkaisu, madaltunut kerroskorkeus ja voimakkaasti vaakasuuntainen ilme poikkeavat vahvasti vain muutamia vuosia aiemmin rakennetusta Urheilupuiston koulusta.

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

6.1 Kohteen harvinaisuus, tyypillisuus ja edustavuus

Urheilupuiston koulu edustaa tyypillistä 1950-luvun kouluarkkitehtuuria niin ulkoasultaan, pohjaratkaisultaan kuin myös materiaaleiltaan. Eri aikakausien saneeraukset ovat muuttaneet rakennuksen arkkitehtuuria erityisesti detaljimaailman osalta. 1990-luvun detaljimuutosten eduksi on luettava, että ne ovat helposti havaittavissa ja sopeutettu osittain taitavasti osaksi rakennuksen alkuperäistä arkkitehtuuria. Puuvien vaihtuminen metallioviin ja ikkunoiden korvaaminen metallitiliköillä on osittain kuitenkin heikentänyt rakennushistoriallisia arvoja.

Einari Wennervirran muissa 1950-luvulla suunnittelemissa koulurakennuksissa on havaittavissa Urheilupuiston kouluistakin tuttuja tyylipiirteitä. Vastaavia koulurakennuksia suunniteltiin muutenkin eri puolille Suomea ja tyylipiirteet toistuivat eri paikkakunnilla. Toistuvia teemoja aikakauden koulurakennuksissa olivat luokkahuone- ja voimistelusalisiipiin massoiteltu, usein L-mallinen rakennus, jossa julkisivuaukotus kertoi tilojen käyttötarkoituksesta. Harkitusti sijoitellut detaljit olivat huolellisesti suunniteltuja ja korostuivat muutoin yksinkertaisessa muodonannossa. Yksilöllisemmät ratkaisut liittyvät tämän paletin soveltamiseen kyseiselle paikalle ja näin Mikkelin Urheilupuiston koulunkin kohdalla rakennus on sijoitettu onnistuneesti ruutukaavakeskustaa ja Nuijamiesten pientaloalueen välimaastoon. Rakennuksen massoitte luratkaisua voikin pitää erityisen onnistuneena.

6.2 Kohteen alkuperäisyys ja historiallinen todistusvoimaisuus

Rakennus on säilynyt opetuskäytössä ja sen myötä se kertoo hyvin kouluarkkitehtuurin historiasta. Ulkotilojen osalta koulurakennuksen huomattavin muutos liittyy 1980-luvulla pääsisäänkäynnin yläpuolelle rakennettuun musiikkiluokkaan, 1990-luvulla tehtyyn pohjoisen julkisivun sisäänkäyntimuutoksiin sekä 1990-luvulla sisäänkäyntikatoksen yhteyteen rakennettuun voimisteluvälinevarastoon.

Sisätiloissa alkuperäisen tilaohjelman ja käytön ovat säilyttäneet molemmat salit. Pääaulan osalta pohjoisen sisäänkäynnin muutos 1990-luvulla muutti tilan käyttöä. Toisessa kerroksessa on yksi alkuperäisen tilaohjelman säilyttänyt luokkahuone, kolmannessa kerroksessa kuusi ja neljännessä kerroksessa seitsemän luokkahuonetta. Ruokasali on myös säilynyt alkuperäisellä paikallaan. Pintamateriaalit ovat pääosin 1980- ja 1990-luvuilla toteutettujen peruskorjausten ajalta. Pääaulassa on säilynyt alkuperäinen klinkkerilaattalattia ja käytävillä on alkuperäisiä naulakoita. Työtiloissa on alkuperäisiä kiinteitä seinäkaappeja.

6.3 Kohteen historiallinen kerroksisuus

Rakennukseen on tehty muutoksia, jotka ovat vaikuttaneet vähäisästi sen massoitte lu- ja julkisivuratkaisuihin. Merkittäviä vaikutuksia muutokset ovat aiheuttaneet rakennuksen detaljimaailmaan, jossa on havaittavissa erityisesti 1990-luvun muutokset. Muutoksissa on postmodernin leikkisyyttä ja paikoitellen ne sopivat hyvin 1950-luvun yksinkertaisen arkkitehtuurikielen pariin.

6.4 Arvio kohteen arvoista

Rakennuksella on paikallishistoriallisia arvoja. Urheilupuiston koulu liittyy vahvasti Mikkelin tyttökoulun historiaan. Urheilupuiston laidalle rakennettu koulurakennus korvasi ilmapommituksissa tuhoutuneen aiemman koulurakennuksen. Urheilupuiston koulu on myös esimerkki Rakennushallituksen suunnittelemissa kouluissa. Urheilupuiston koulu liittyy 1940- ja 1950-lukujen jälleenrakennuskauteen, kun kasvavan väestön tarpeisiin suunniteltiin uusia asuinalueita sekä kouluja suurenevalle lapsijoukolle. Rakennuksella on myös maisemallisia arvoja, se muodostaa taustan Urheilupuiston avaralle kaupunkitalalle ja on osa oppilaistorakennusten ketjua Urheilupuiston laidalta Yliopistokeskukselle saakka.

Urheilupuiston koululla on rakennushistoriallisia arvoja. Sen ulkohahmossa on säilynyt alkuperäisten suunnitelmien mukaiset pääpiirteet. Laajennuksissa ja muutoksissa on säilytetty pääosin massoitte luratkaisu, julkisivumateriaalit ja tilaohjelma. 1940-1950-lukujen taitteelle tyypillinen rakennuksen kertovuus on säilynyt, tilojen käyttötarkoitukset ovat yhä luettavissa rakennuksen julkisivuaukotuksesta ja massoitte luratkaisusta. Muutokset ovat osittain myös heikentäneet rakennuksen rakennushistoriallisia arvoja, kun pintamateriaaleja ja rakennusosia (mm ovet) on vaihdettu uudempiin.

6.5 Suositukset kaavoitukselle

Rakennuksella on paikallishistoriallisia, maisemallisia ja rakennushistoriallisia arvoja. Rakennus on rakennushallituksen suunnittelema ja edustaa oman aikakautensa arvostettua näkemystä hyvästä koulurakennuksesta. Urheilupuiston koulu liittyy myös vahvasti Mikkelin tyttölyseon historiaan, jonka juuret ulottuvat 1800-luvulle saakka. Rakennuksen säilyminen koulukäytössä edellyttää kuitenkin, että rakennus on kuntosaa puolesta sopiva oppimis- ja opetusympäristö. Jos rakennus puretaan, osa arvoista väistämättä menetetään.

Urheilupuiston koulurakennuksessa on tunnistettu useita sellaisia suunnitteluperiaatteita, joiden vaaliminen on suositeltavaa alueen jatkosuunnittelussa ja kehittämisessä. Tällaisia suunnitteluperiaatteita ovat:

- rakennuksen massoittelemisen ja sijainnin sovittaminen Urheilupuiston ja ruutukaavakeskustan reunaan sekä Nuijamiehen arvokkaaseen pientaloalueeseen
- rakennuksen merkitys osana eri aikakausia ja suunnitteluperiaatteita edustavien koulujen ketjua
- rakennuksen selkeästi julkiseksi rakennukseksi tunnistettava hahmo, koulurakennuksen arvovaltaa henkivä arkkitehtuuri
- laadukkaat materiaalit ja huolellisesti mietityt detaljit osana rakennuksen arkkitehtuuria

7. LÄHTEET

Arkistolähteet:

- Mikkelin rakennusvalvonta: rakennuslupapiirustuksia
- Mikkelin kaupunki: asemakaavat
- ESKU – Etelä-Savon kulttuuriperintötietokanta
- Maanmittauslaitos
- Suomen arkistojen, kirjastojen ja museoiden aarteet: www.finna.fi
- Arkistolaitoksen digitaaliarkisto: <http://kronos.narc.fi/karttahaku/>
- Kansallisarkiston digitaaliarkisto: <http://digi.narc.fi/digi/search.ka>
- Maanmittauslaitoksen avoimien aineistojen tiedostopalvelu: <https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>
- Museoviraston Kuvakokoelmat: <https://www.kuvakokoelmat.fi/sites/home>
- Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto: <https://jyx.jyu.fi/>

Painetut lähteet:

- Mitä minä tänään koulussa opin: Urheilupuiston koulu 125 vuotta. Marja Myyryläinen. 2004.
- Muuttuvaa Mikkeliä: Mikkelin kaupungin historia 2 1918-1986. Erkki Kuujo. 1988.
- Suomen rakennushallinto 1811-1961. Rakennushallitus. 1967.

Painamattomat lähteet:

- Kaupunkirakenneselvitys 7.5.2018. Työryhmän yksimielinen esitys rakennekoreista.
- Rakennetun ympäristön kehitys. Mikkelin kantakaupungin osayleiskaava 2040. Eveliina Könttä ja Teija Ahola. 2017.
- Rakennushallituksen kertomus vuodelta 1951. Valtion rakennushallinto. Saatavissa: https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/159129/xrak-hal_195100_1952_dig.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Mikkelin kauppakatujen historiaselvitys. Mikkelin kaupunki. Laura Vikman. Saatavissa: https://issuu.com/mikkelinkaupunki/docs/mikkelin_kauppakatujen_historiaselv
- Moderni arkkitehtuuri Etelä-Savossa. Etelä-Savon maakuntaliitto. Laura Vikman. 2018.
- Modernin jäljillä. Mikkelin seudun kulttuuriperintöohjelma. Alueinventointeja Mikkelin seudulla. Aada Mustonen, Pia Puntanen ja Laura Vikman. 2012. Saatavissa: https://issuu.com/mikkelinkaupunki/docs/modernin_jaljilla/17
- Nuijamiehen kaupunginosa. Asemakaavamuutos. Kulttuuriympäristöselvitys. Mikkelin kaupunki. 19.7.2010.

Vanhat kartat:

- Rekognosointikartta 1700-luvun loppu. (Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto)
- Pitäjänkartasto 1844-48. (Digitaaliarkisto)
- Topografinen kartta 1943.
- Topografinen kartta 1946.
- Peruskartta 1969. (Maanmittauslaitos)
- Peruskartta 1987. (Maanmittauslaitos)

Kaavat:

- Plan af St. Michel stad. C. E. Müller. 1881. (Digitaaliarkisto)
- Mikkelin kaupungin asemakartta 1919.
- Asemakaava 1938. Otto I. Meurman.

Lehtiartikkelit:

- Mikkelin Urheilupuiston koulun kuntosaliremontissa löytyi asbestia. Länsi-Savo. Julkaistu 21.11.2016. Saatavissa: <https://lansi-savo.fi/uutiset/lahella/d16b4bc8-ce86-4951-a3cc-d220b666c78e>
- Nyt se on varmaa – Urheilupuiston koulun siirtyminen Marskin aukiolle vie ison parkkipaikan Mikkelin keskustasta. Länsi-Savo. Julkaistu 12.10.2017. Saatavissa: <https://lansi-savo.fi/uutiset/lahella/f2210117-e28f-4675-a728-6219f67c70f6>
- Urheilupuiston väistötilaselvityksessä aikalisä. Länsi-Savo. Julkaistu 21.9.2017. Saatavissa: <https://lansi-savo.fi/uutiset/lahella/93d8f9da-5a7e-4799-bf5f-85e616289ec4>

Verkkolähteet:

- Arkkitehtuurimuseo. Koulurakentamisen historia. Saatavissa: <http://www.mfa.fi/koulurakentaminen>
- Arkistojen portti. Rakennushallitus. Saatavissa: <http://wiki.narc.fi/portti/index.php/Rakennushallitus>
- Kansakoulusta peruskouluun. Koulurakennuksia kolmelta vuosikymmeneltä. Saatavissa: <http://koulurakennus.fi/index>
- Urheilupuiston koulun kotisivut. Saatavissa: <https://peda.net/mikkeli/perusopetus/urheilupuisto>

Muut:

- Lyseonmäen koulu. Saatavissa: <http://lyseonmaenkoulu.fi/vanhat/talot/lyska.htm>
- Länsipuiston koulu. Saatavissa: https://www.kokkola.fi/palvelut/opetus_ja_kasvatus/perusopetus/luokat_1_9_fi/lansipuiston_koulu/fi_FI/lansipuiston_koulu/